

BESZÁMOLÓ

**A Magyar Földrajzi Társaság
HEGYMÁSZÓ SZAKOSZTÁLYÁNAK**

1984.

évi működéséről

BUDAPEST

1985

BESZÁMOLÓ

a Magyar Földrajzi Társaság HEGYMÁSZÓ SZAKOSZTÁLYÁNAK

1984. évi működéséről

Összeállították: Dezsényi János dr. szakosztályi elnök
Domján Kálmán
Dura Lajos
Karlócai Miklós

Fotó szerkesztő: Fekete Antal

MFT PÉTERVÁRI-
ERDEY-GRÜZ 1872
gyűjtemény

ISSN 0209 – 8180

**Készült az Alfaprint Nyomdaipari Kiszövetkezetben
rotaprint eljárással, 5 A/5 ív terjedelemben.**

Példányszám: 500

A kiadásért felel: a Magyar Földrajzi Társaság

Msz: 806/1985.

Felelős vezető: Barabás Gábor

TARTALOM

ÖSSZEFOGLALÓ	7
ZUSAMMENFASSUNG	8
I. R É S Z SZAKOSZTÁLYI ESEMÉNYEK	
Mi végre ez önsanyargatás?	11
Előadóülések	12
Hazai utakon	16
Szakszotályi Vándorgyűlés a Kaukázusban	
– Előzmények	18
– Utazási napok	18
– Hegyi napok	19
– A Vándorgyűlés előadásai	20
– A résztvevők névsora	21
Baráti hegymászó klubok	21
Üdvözlő lapok	22
Személyi dolgok	
– Beranek Ferenc 85 Szelényi Andor és Veres Gy.Z. 80 éves.	23
– Kunfalvi Rezső az MFT tiszteleti tagja lett	23
Uj tagjaink	23
In memoriam	
– Serényi Jenő dr.	24
– Hiebeler, Toni	24
H í r e k	25
50 éve írta a Turistaság és Alpinizmus	26
100 éve írta a Földrajzi Közlemények	31
II. R É S Z TAGJAINK MAGASHEGYI TURÁI	
Név szerinti összesítés	36
Adatlap	38
és kitöltése	39

Kárpátok	
Magas Tátra	40
Nyugati Tátra	42
Kis Fáttra	43
Gyergyói és Csiki havasok	44
Békás szoros	44
Keresztény havas	45
Bucsecs	45
Fogarasi havasok	45
Bihar hegység	45
Tordai hasadék	46
Balkán félsziget	
Durmitor	46
Rila	47
Rodope	47
Nyugati Alpok	
Verdon kanyon	47
Gráji Alpok	47
Montblanc csoport	48
Wallisi Alpok	48
Berni Alpok	49
Bergell	49
Keleti Alpok	
Ötztali Alpok	50
Wetterstein hegység	50
Berchtesgadener Alpok	50
Wildes Kaiser	50
Magas Tauern	50
Dachstein	51
Dolomitok	52
Kaukázus	52
Pamír	54
Egyéb: Európában	
Cseh Óriáshegység	54
Elbai homokkövek	55

E g y é b : Ázsiában

Ulu Dağ	55
Ararát	55
Aragac	56
Indiai Himalája	56

E g y é b : Afrikában

Kilimandzsáró	57
Mt. Kenya	57

E g y é b : Amerikában

Teton hegység	57
Banff Nemzeti Park	58
Purcell hegység	58
Sierra Nevada	58
Nopah Range	59
Andok	59

ÖSSZEFOGLALÓ

A Magyar Földrajzi Társaság HEGYMÁSZÓ SZAKOSZTÁLYÁNAK 1984. évi BESZÁMOLÓJA két részből áll.

I. rész

SZAKOSZTÁLYI ESEMÉNYEK

Az év során 10 előadás hangzott el. Különösen nagy volt az érdeklődés azon területek iránt, ahol ritkán, vagy most jártak először magyarok. Ezek az előadások a Spitzberga-, és a Himalájai Satopanth expedícióról, illetve az amerikai kontinens legmagasabb pontjának, az Aconcaguanak eléréséről szóltak.—A nagy magyar tibetológus, Kőszöri Csoma Sándor születésének 200.évfordulójáról is megemlékeztünk.— Külföldi előadó volt dr. Erik Arnberger prof., Bécsből, aki Észak-Borneóról tartott előadást.Ez alkalommal kapta meg a Földrajzi Társaság tiszteleti tagságáról szóló oklevelet.

1984—ben volt 100 esztendeje annak, hogy Déchy Mór, a magas Kaukázus feltárója, első tudományos expedícióját elindította. Szakosztályunk ebből az alkalomból Vándorgyűlést tartott a helyszínen. A résztvevők száma 31 fő volt. A kéthetes út során számos szép kaukázusi túrára került sor, és elhangzott öt előadás.

II. rész

A TAGOK MAGASHEGYI TÚRÁI

- Adler Rác József 91 éves korában is folytatta a Berni Alpokban túráit. Többek között elérte az Oldenhorn 3123 m-es csúcsát.
- A Kőrösi Csoma emléktúra résztvevői felkerestek három, egymástól távoleső, 3600 m-en települt lámakolostort, átkeltek 4600-5100 m-es hágókon, és keresztették a Himalája főgerincét.
- A Kaukázusban a szakosztályi Vándorgyűlés keretében 9 fő, más alkalommal további 3 fő érte el az Elbrusz csúcsait, illetve egy tagtársunk keresztelte az 5621 és 5642 m-es csúcsokat egy nap alatt.
- A ritkán járt utak között soroljuk fel az afrikai Kilimandzsáró főcsúcsának (5895 m) elérését a Heim gleccseren keresztül, a SZU-ban az Aragac (4030 m), Törökországban az Ararát (5165 m), Dél—Amerikában az Aconcagua (7035 m) csúcsának megmászását, valamint a Yosemite Nemzeti Parkban végzett sziklamászásokat.

ZUSAMMENFASSUNG

Die Zusammenfassung über die Tätigkeit der Bergsteigersektion der Ungarischen Geographischen Gesellschaft im Jahre 1984 besteht aus zwei Teilen.

Teil I.

SEKTIONSEREIGNISSE

Im Laufe des Jahres wurden 10 Vorträge gehalten. Rege Anteilnahme hatten die Vorträge, die sich mit solchen Gebieten beschäftigten, wo jetzt zum ersten Mal ungarische Bergsteiger waren, so wie über Spitzbergen und über die Satopanth-Expedition im Himalaja, über Aconcagua, die Eroberung des höchsten Punktes vom amerikanischen Kontinent. — Auch zu dem 200 Geburtstag des weltbekannten ungarischen Tibetologe Sándor Kőrösi Csoma zollten wir Hochachtung. — Prof. dr. Erik Arnberger aus Österreich hielt einen Vortrag über Nord-Borneo. Bei dieser Gelegenheit wurde ihm das Diplom über sein Ehrenmitgliedschaft der Geographischen Gesellschaft übergeben. — Im Jahre 1984 war es 100 Jahre her, dass Mór Déchy der Aufdecker von hohen Kaukasus, seine erste wissenschaftliche Expedition führte. Unsere Sektion organisierte aus diesem Anlass an Ort und Stelle eine Wanderversammlung mit 31 Teilnehmenden. Im Laufe der zweiwöchigen Reise kamen viele schöne Touren an die Reihe und wurden 5 Vorträge gehalten.

Teil II.

DIE TOUREN UNSERER MITGLIEDER IN DEN HOCHGEBIRGEN

- József Adler Rácz setzte auch noch mit 91 Jahren seine Touren in Berner Alpen fort. Er erreichte unter anderem den Gipfel Oldenhorn (3123 m).
- Die Teilnehmer der Kőrösi Csoma Erinnerungstour suchten 3, von einander entfernte Lamakloster in der Höhe von 3600 m auf, gingen 4600—5100 m hohe Pässe über, und querten den Hauptkamm von Himalaja durch.
- Aus dem Anlass, der Sektion-Wanderversammlung im Kaukasus erreichten 9 Bergsteiger, und im Laufe des Jahres noch 3 Sektionsmitglieder die Gipfel von Elbrus und eine Mitglieder querte die zwei Gipfel von 5621 m und 5642 m durch am einen Tag.
- Unter den selten aufgesuchten Routen befinden sich: die Eroberung von Kilimandscharo (5895 m) durch den Heimgletscher, die Eroberung von Aragac (4030 m) in der Sowjetunion, von Ararat (5165 m) in der Türkei, von Aconcagua (7035 m) in Südamerika, und das Klettern im Yosemite Nationalpark.

SZAKOSZTÁLYI ESEMÉNYEK

MI VÉGRE EZ ÖNSANYARGATÁS?

A Szahara közepén, a 3000 m-es Hoggar hegy oldalában él egy remete. Környezete a kövek, a szél, a Nap és a csillagok. Szinte érthetetlen, hogyan tartja fenn magát, kizárólag az arra haladók adományából, az útmenti rozsdás hordóba öntött vízből, s a mellé helyezett élelemből. De ha megkérdezzük, nem magányos—e, hogy boldog—e, válasza sugárzó, és leírhatatlan nyugalmat és bölcsességet áraszt, miközben mosolyogva mondja: a világon semmi gondja nincs, és nagyon boldog, hogy a legszorosabb kapcsolatban élhet a Természettel és Istennel.

Vajon mi hegymászók, nem valami hasonlóra törekszünk—e amikor el akarunk szakadni — ha csak időlegesen is — a mindennapok kényszereitől, elintézendőitől, konfliktusaitól, társadalmi elismeréseitől, önigazolásunktól és magunkat érző lényeknek kívánjuk tekinteni, nemcsak erőit újra termelő gépnek?

Ahogy a hegymászó a völgy mélyéből indulva, lépésről lépésre haladva kiemelkedik a felhőből, és fokozatosan küzdi fel magát a csúcsra, úgy hagyhatjuk magunk mögött a mindennapok életfenntartási- és lakásproblémáit, hogy helyüket a megértés, a jóakarát és a segítőkészség foglalja el. Mi akadályozza az embereket, hogy ezen az úton járjanak? Miért kell a katasztrófa gondolatával foglalkoznunk, amikor a puszta belátás elejét veheti ennek.

A hegymászásban öröm a mozgás. A ritkuló levegőben élénkebben ver a szív, szében csillog a szem, másszunk bár forró sziklán vagy megfagyott vízesésen. A veszélytudat nagy tartalékokat szabadít fel, olyan erőinket ismerhetjük meg, melyek létezését a mindennapok során még csak nem is sejtjük.

Szokatlan helyzetben könnyebb megismerni a társunkat. Belelátunk a lényébe, a tapasztaltságába, a felelősségérzésébe, emberi tartásába. És a közös küzdelem összekapcsol minket. Együtt élvezzük a madárcsicsergést, a szél fúvását, a patak zúgását, a mennydörgést, vagy az idegtépő kőhullást — s a természet e szimfóniájának kontrasztjai mélyebb szépségében mutatják meg az életet.

(A Bécsben élő és a Naturfreundnál dolgozó
KARL ÖLMÜLLER gondolatai nyomán)

ELŐADÓÜLÉSEK

1984-ben 10 előadást tartottunk.

Ebből 9 alkalommal szakosztályi tagok egyszer külföldi előadó szerepelt.

Az előadások helye 5 alkalommal az Eötvös Loránd Tudományegyetem Lóczy terme volt (VIII., Kun Béla tér 2.) és 5 alkalommal a TIT Stúdió körterme (XI., Bocskai út 37.)

Az előadások kontinensek szerinti megoszlása:

Európa 4,
Ázsia 5,
Amerika 1
alkalommal.

A hallgatóság összlétszáma 1283 fő volt, ami 128 fős átlagot jelent.

x x x

MOLNÁR KATALIN dr.: Földrajzi képek Délkelet-Ázsiából

Lóczy terem, 1984. január 6.

Hallgatóság: 64 fő, ebből 47 tag.

Geográfusként dolgozik az MTA Földrajztudományi Kutató Intézetében. Szerkesztője a Földrajzi Közleményeknek.

x x x

FUTÓ, CSANÁDI, SIDÓ: Az első magyar Spitzberga expedíció (1983)

TIT Stúdió, 1984. február 3.

Hallgatóság: 233 fő, ebből 58 tag.

Futó Endre dr. fizikus, kandidátusi disszertációját Kassán védte meg. A hegymászással úgy került kapcsolatba, hogy egy ideig a Lomnici csúcson, a Kísérleti Fizikai Intézet Kozmikus sugárzási laboratóriumában dolgozott. A Spitzberga expedíció vezetője

Csanádi Sándor a Budai Alpin Club alapítója és vezetője. 1984-ben megszervezte és lebonyolította az Alacsony Tátrában az első hazai sialpinista rallye versenyt. Ugyan-
ebben az évben egy napon keresztezte az Elbrusz mindkét csúcsát. Az expedíció helyettes vezetője.

Sidó Zoltán dr. a Repülőorvosi Vizsgáló és Kutató Intézet főorvosa Kecskeméten. Az expedíció során orvosi biológiai megfigyeléseket végzett. Bemutatta a Spitzbergákon készült amatőr filmjét.

x x x

DÉKÁNY, LAKATOS, DECSI:

Az első magyar Himalája expedíció (1983)

TIT Stúdió, 1984. március 16.

Hallgatóság: 310 fő, ebből 64 tag.

Dékány Péter geológus a Magas Tátra főgerincének végigmászásán kívül túrázott az Alpokban és Kaukázusban. Négyszer állt 7000 m-es csúcson a Pamírban. Kétszer volt az „az év hegymászója”.

Lakatos János 1976–82-ig a hegymászők élgárdájának vezetője. A Nemzetközi Alpin szövetség (UIAA) öt közgyűlésén képviselte a magyar hegymászőt.

Decsi István 1977-ben „az év hegymászója”. Megmászőta az Alpokban a Dru amerikai direkt útját és a Pamírban a Kommunizmus csúcsot. Bemutatta a Himalája expedíció során készített filmjét.

x x x

HEVESI, NEIDENBACH: Túrák a Mongol Altájban északon és délen (1983)

Lóczy terem, 1984. április 6.

Hallgatóság: 46 fő, ebből 32 tag.

Hevesi Attila dr. földrajz tanár, az MTA Földrajztudományi Kutató Intézet munkatársa. Főleg felszínalaktannal foglalkozik.

Neidenbach Ákos a hegymásző irodalom legnagyobb hazai gyűjtője és ismerője. Mint szakképzett oktató a hegymászőzás egész területén otthonos, de különösen a biztonságtechnikai kérdések érdeklik.

x x x

A SVÁJCI KÖVETSÉGTŐL KÖLCSÖNZÖTT HEGYI FILMEK

TIT Stúdió, 1984. május 4.

Hallgatóság: 190 fő, ebből 38 tag

Barcsay Kálmán tagtársunk, elektromérnök ismertette a filmeket. Bemutatásra került

- A GLECCSER jelentősége és kutatása a Svájci Alpokban
- SVÁJCI ALPESI ÉLMÉNY című művek.
- A HELI FOX FOX mentőakcióban

x x x

PÉTERVÁRY GÁBOR: Olvasmány élmények nyomán a Keleti-Alpok északi falain (1983)

TIT Stúdió, 1984. június 5.

Hallgatóság: 132 fő, ebből 35 tag.

Tagtársunk az OSC Hegymászó szakosztályának technikai vezetője. Három évenként keresi fel az Alpokat. Nagy felkészültséggel mászik nehéz utakat.

x x x

NAGY SÁNDOR dr.:

Út az Aconcaguara (1984)

Lóczy terem, 1984. szeptember 14.

Hallgatóság: 61 fő, ebből 36 tag.

Gépészmérnök, a Kertészeti Egyetem tanársegédje. Eddig tíznél több 5000 m-nél magasabb csúcst ért el, a Pamír hétezresein kívül. Ezek között három kontinens (Európa, Afrika, Amerika) legmagasabb csúcsa is szerepel.

x x x

KÖNIGSWAND, TRUBINASKA GLECCSER

Foto: Szendrő

KÖNINGSWAND, A „HABOSTEKERCS” ALATT Foto: Pátarvály

ERIK ARNBERGER Jr.: Észak-Borneó folyó és hegyvidékén

TIT Stúdió, 1984. október 5.

Hallgatóság: 87 fő, ebből 38 tag.

Az előadó osztrák egyetemi tanár, geográfus, térképész és hegymászó. Előadása előtt Pécsi Márton akadémikus az MFT elnöke átadta vendégünknek Társaságunk tiszteleti tagságáról szóló oklevelet.

x x x

SÁRA GYÖRGY: Tisztelgés Körösi Csoma Sándor sírjánál (1984)

Lóczy terem, 1984. november 9.

Hallgatóság: 95 fő, ebből 37 tag.

Testnevelő tanár, jelenleg ipari alpinista. Részt vett az „Atlasz 1978” és az „Andok 1981” hegymászó expedícióban.

x x x

SIBALSZKY ZOLTÁN dr.: Dél—erdélyi erődtemplomok

Lóczy terem, 1984. december 14.

Hallgatóság: 65 fő, ebből 39 tag.

Szakosztályunk alapító tagja, a Gödöllői Agráregyetem docense, elektro—gépész—mérnök.

x x x

HAZAI UTAKON

Szakosztályunk 1984—ben meghirdetett útjainak összesítése

	4 gyalog 4 barlang 1 terepgyakorlat 1 geológiai 1 botanikai
Összesen:	11 túra
Január 22.	Budai séta, Tündérhegyi út—Disznófő (25 cm-es hó) Vezető: Horváth József (8 fő)
Január 29.	Mátyáshegyi barlang (17 fő) Vezető: Maró Csaba
Március 11.	Pálvölgyi barlang (17 fő) Vezető: ifj.Kalmár László
Március 25.	Nagy—Kevély, Csillaghegy (16 fő) Vezető: Barczikay Dénes
Április 12.	Szemlőhegyi barlang séta (39 fő) Vezető: Barczikay Dénes
Április 29.	Szentendre — Kőhegy — Vasasszakadék — Lajos forrás — Dömörkapu — Szentendre (8 fő) Vezető: Prinz Gyula dr.
Május 27.	Óbuda—Hármashatár hegy, TEREPGYAKORLAT „A Budai—hegység kialakulása és felszíni formái” (19 fő) Vezető: Székely András dr. egyetemi tanár
Június 16.	Csillebérc—Szorentó BOTANIKAI SÉTA (17 fő) Vezető: Deák László dr.
Október 14.	Vértesszőlős, Tata kálváriadomb GEOLÓGIAI TANULMÁNY- ÚT (24 fő) Vezető: Antal Sándor dr.

November 25. Budai séta, János hegy – Makkosmária (17 fő)
Vezető: Farkass Alfréd

December 15. Mátyáshegyi barlang (18 fő)
Vezető: ifj. Kalmár László

Dachstein

SZAKOSZTÁLYI VÁNDORGYŰLÉS A KAUKÁZUSBAN

Előzmények:

1984-ben volt 100 esztendeje annak, hogy Déchy Mór első Kaukázust feltáró útját elindította. Ez adta a gondolatot, hogy a Kaukázusban rendezzünk Vándorgyűlést. Először gépkocsi karavánnal akartunk odajutni. Ez azonban igen nagy megkötöttséget jelentett volna. Ezen kívül az oda és visszautazás napjai vagy az egész túra napjainak számát növelte, vagy a hegyi napok számát csökkentette volna. Ezt az utazási változatot tehát elejtettük.

Angelus Miklós, a Magyar Természetbarát Szövetség elnökhelyettese, a Nemzetközi túrabizottság vezetője segítségünkre volt olyan formában, hogy kaptunk egy 32 fős utazási keretet.

U t a z á s i n a p o k

1984. aug. 15-én indultunk a Keleti p.u.-ról (20,15) a Tisza expresszrel. A 31 fő két szomszédos kocsiban kapott kuset elhelyezést. Puskás Elemér dr., feleségének súlyos betegsége miatt, az utolsó napokban lemondta az utat. Búcsúztatásunkra azonban megjelent a Keleti p.u.-on.

Aug. 16-án pontosan érkeztünk Kijevbe (19,49) A helyi vezetőnk Bucsek Olga várt. A Druzsba szállóban kaptunk elhelyezést és vacsorát.

Aug. 17. D.e. városnézés Kijevben, ami a Dnyeper-parti kilátással kezdődött, és a teljesen felújított Szt. András székesegyházzal folytatódott. Majd autóbuszba szállva kis körutazás és ismertetés következett menetközben, a Szófia székesegyházról, operáról és egyetemről. Ebéd a Borispol repülőtéren. A repülőút Kijev és Minerálnije Vodi között 90 perc. Ott várt Gurova Galja az Itkol szálló képviselőjében.

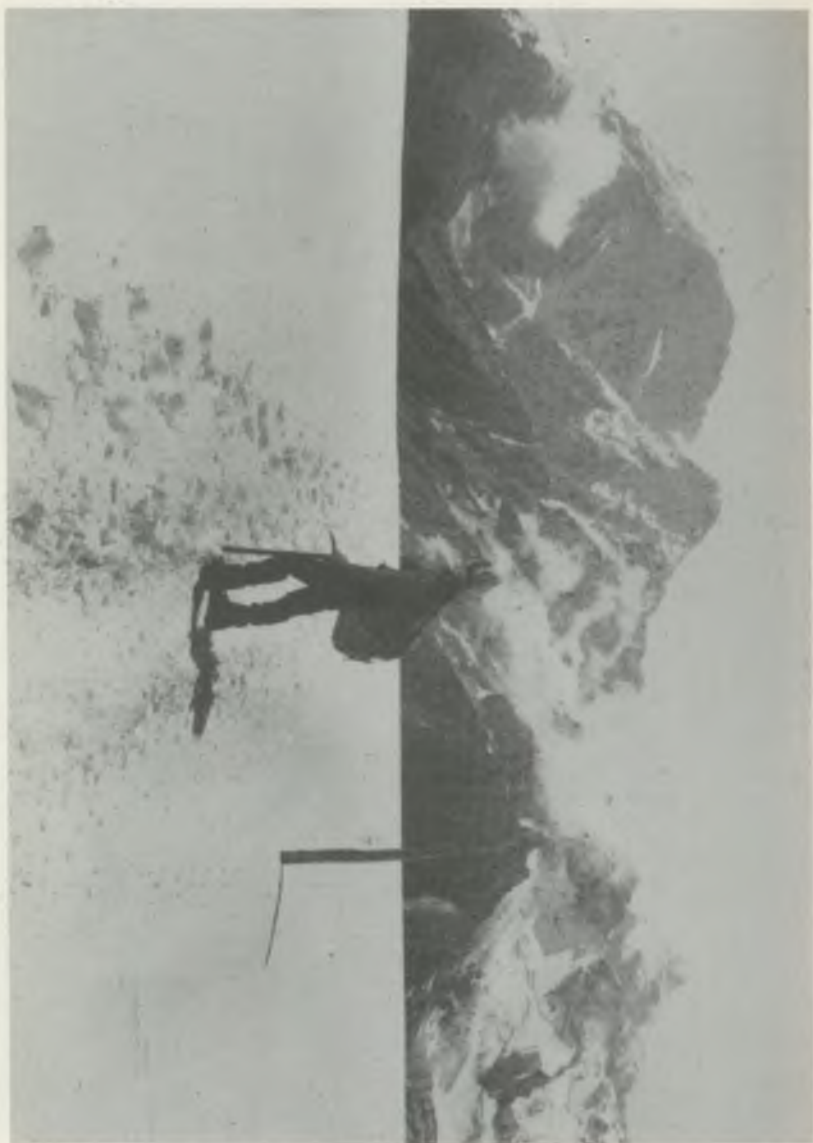
A 180 km-es autóbusz utazás Mineralnije Vodiból végig a Bakszán völgyön az Itkol szállóig négy óra hosszat tartott. (16.40–20.40) – A látható geológiai érdekességekre már menet közben felhívta a figyelmet, és magyarázatokat adott Pogácsás György. – 21 órakor meleg vacsorát kaptunk.

Aug.27. Hazafelé. Hálnali indulás az Itkol szállóból. Autóbuszsal Mineralnije Vodiba,és onnan repülőgéppel Kijevbe. Itt megtudtuk, hogy az „open” hálókocsi jegyeinket még nem „bookolták” és ezt nem is tudják vállalni aug.29-re, hanem csak 31-re. Ez azt jelentette, hogy kettő helyett négyszer kellett volna még Kijevben aludnunk. Ez többeknél gondot okozott. Így saját költségen vállaltuk 59,19 Rb-ért a másnapi hazautazást MALÉV géppel.

ELBRUSZ A CSEGETRŐL

Foto: Fekete

DONGUZORUN ES NAKRATAU, A PRIJUT 11-TOL

Peter Fekete

Aug. 28. D.e. Kijevben városnézés, vásárlás, fel nem használt vasútijegyeink lepecsételése a kijevi magyar főkonzulátuson. 18.45 indult a repülőgép. Láttuk a Magas Tátrát és megérkeztünk Budapestre.

H e g y i n a p o k

Aug. 18. Reggeli után taktikai megbeszélés Surdunov Muhamed hegyi instruktossal, majd valamennyien a Cseget felvonó Kafe Aj állomásáig (2750 m). Innen — akklimatizációs célból — 3000 m-ig mindenki, a társaság nagyobbik fele pedig 3200 m-ig mászott fel. — Ebéd az Itkolban. D.u. 16 fő Dura Lajos vezetésével a Narzán forráshoz.

Vacsora után a klubszobában a Vándorgyűlés megnyitása.

Aug. 19. Ragyogó időben mindenki a Prijut 11-be. Felvonóval a Mir állomásra (3500 m), ülőszéken 3700 m-ig, gyalog a 4100 m-en álló menedékházba. — Még aznap vissza az Itkolba. Vacsora után a klubszobában mindenkinek egy perces önbemutatója következett.

Aug. 20. A hegyi csoport (22 fő) d.u. indult a Prijut 11-be és ott aludt. Magyar vezetőjük Halmos Péter volt. — A völgycsapat (9 fő) Dura Lajossal a Shelda völgyben járt egészen a gleccserkapuig.

Aug. 21. A hegyi csoportból 9 fő eléri az Elbrusz K-i csúcsát. (5621 m) — A völgycsapat (7 fő) Dura Lajos vezetésével a Cseget 3404 m-es csúcsát mászta meg. Három fő tovább mászik egy ismeretlen név nélküli csúcsra (3551 m) aminek az MFT nevet adják.

Aug. 22. A hegyi csoport második éjjelét is eltöltve a Prijut 11-ben, visszatér az Itkol szállóba. — A völgycsapat (10 fő) a Donguzoron tóhoz kirándult.

Aug. 23. E napon van 100 éve, hogy Déchy Mór elérte az Elbrusz NY-i csúcsát.

Egésznapos autóbusz kirándulás Nalcsikba.

Vacsora után a Vándorgyűlés folytatása.

Aug. 24. Esős nap. Dura Lajossal 8 fő a Donguzoron hágóba (3180 m)

Aug. 25. Völgytúra 25 fővel a „Zöld vendéglőhöz”

Vacsora után a Vándorgyűlés bezárása.

Aug. 26. Kogutaj völgy 3000 m—ig (14 fő). Emlékezés Karlócai Jánosra, aki 1966—ban itt fejezte be életét. A csoportból három fő akkor is itt volt. (Karlócai Miklós, Kiséry László, Kovalik András). Ők a helyszínen magyarázták el a 8 év előtt történeteket.

A Becso hágó (3650 m) bejárására Dura Lajos vezetésével 4 fő indult el. — Három fő újra felment a Prijut 11—be.

A VÁNDORGYŰLÉS ELŐADÁSAI

1984. augusztus 18.

Dezsényi János: Déchy Mór élete és munkássága
Pogácsás György: A Kaukázus geológiája

Augusztus 23.

Kubassek János: A Kaukázus természetföldrajza
Dura Lajos: Magyarok a Kaukázusban

Augusztus 25.

Alkér András: Magyarság tudat a legújabban kiadott könyvekben
Dezsényi János: Összefoglalás, értékelés, zárógondolatok

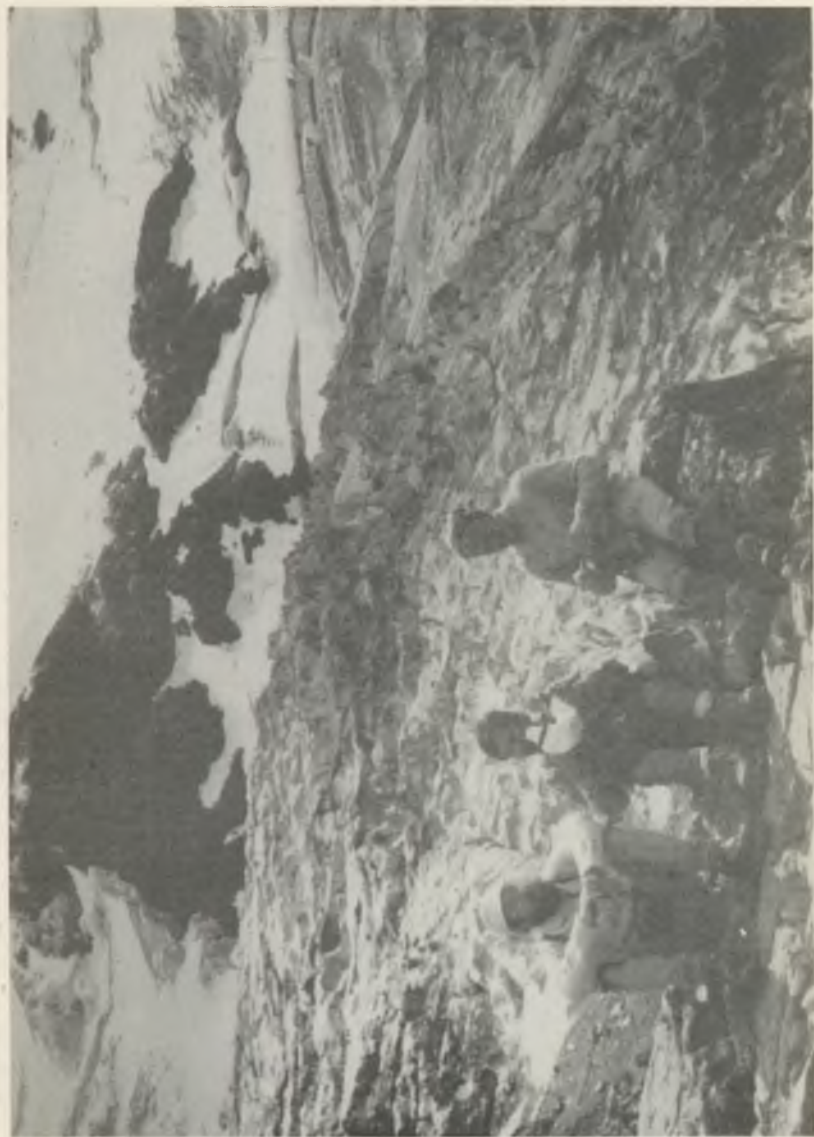

Foto: Felanti

PIHENŐ A BECSŐ HAGÓ ALATT

A VANDORGYŪLES RESZTVEVOI KIJEVBEN

Foto: Szeksz

A Vándorgyűlés résztvevői

Alkér András
Apró Imre
Benke Magda
Dezsényi János dr.
Dura Lajos
Fekete Antal
Gerzselyi Tamás
Győri Jenő
Halmos Péter
Halmos Péterné
Hegedűs Mónika
Karlócai Miklós
Kertész László
Kiséry László
Kisgyörgy Ádám

Kovalik András
Kristó Katalin dr.
Kubassek János dr.
Kubassek Jánosné
Megyeri István dr.
Petres Pál
Pfähler Péter
Pogácsás György
Prinz Gyula dr.
Szabó Gábor
Szabó Zoltán
Szondy György
Tóth Ferenc
Vizkelety László dr.
Zsák Lajos

Zsák Lajosné

BARÁTI HEGYMÁSZÓ KLUBOK

Szakosztályunk BESZÁMOLÓ—jának megjelenése minden évben a baráti klubok hatatos támogatásával történik.

Az 1983. évi BESZÁMOLÓ 123 oldal terjedelemben és további 36 nem számozott oldalon fényképekkel és vázlatokkal, összességében 159 oldal lett. Ezúton is köszönetet mondunk

a Budai Alpin Club
az Excelsior GM
az OSC Hegymászó szakosztály
a Technikord GM

szíves segítségéért.

Támogatásuk összértéke 50.000.— Ft volt.

ÜDVÖZLŐ LAPOK

Tagjaink útjairól az alábbi köszöntések érkeztek:

1984.

I. 17.	Pogácsás György	Boston
I. 22.	Benke Magda, Siklós György	Rila
II. 14.	Tass Viktor, Sibalszky Zoltán	Juli Alpok
III.20.	Neidenbach Ákos	Rila
IV. 1.	Sára György	Darjeeling
IV.15.	Horváth József	Csomakőrös
IV.20.	Gábrriel András	Hévíz
V. 5.	Bobály István	India
V. 18.	Csanádi Sándor és csapata	Elbrusz
VI.22.	Wehnerné Balassa Zsuzsa	Fogaras
VII. 2.	Vizkelety László	Róma
VII. 5.	Győri Jenő	Herkulesfürdő
VII. 6.	Görgényi András, Szekér István	Munkács
VII. 8.	Horváth József	Kovászna
VII.11.	Benke M.,Siklós Gy.,Prinz Gy. ifj. Kalmár L.	Bihar hegység
VII.27.	Faragó Zs.—né, Szabó Szilárd	Durmitor
VII.27.	Kiszely György	Sziklás hegység (USA)
VIII.3.	Neidenbach Ákos	Dachstein
VIII.5.	Vörös László	Dachstein
VIII.7.	Bobály István	Pamír
VIII.7.	Csanádi Sándor és felesége	Tihany
VIII.10.	Pogácsás György	Moszkva
VIII.20.	Győrfy M. és az expedíció tagjai	Kilimandzsáró
VIII.22.	Adler RácZ József	Gstaad
VIII.25.	Kollár Lajos	Montblanc
VIII.28.	Magócs Lajos	Chamonix
IX. 8.	Martinovich Valér	Magas Tátra
IX. 16.	Dékány Péter, Ozsváth Attila	Chamonix
X. 31.	Bobály István	Magas Tátra
XII.31.	Bolla Dezső és családja	Szilveszteri jókívánások a tél Balatontól

SZEMÉLYI DOLGOK

Az MFT köszöntő emléklapját 1984. szeptember 14—én a Lóczy teremben vették át Beranek Ferenc 85. Veres Gyula Zoltán és Szelényi Andor 80. születésnapja alkalmából. Utóbbi akadályoztatása miatt leánya jött el az emléklapért.

Kunfalvi Rezső MFT tiszteleti tagságát az 1984. évi közgyűlés egyhangúlag elfogadta. Mivel a vidéki eseményen nem tudott megjelenni, az erről szóló oklevelet Pécsi Márton elnök adta át a MTA elnöki tanácstermében tartott választmányi ülésen 1984. december 4—én.

ÚJ TAGJAINK

A Hegymászó Szakosztályba 1984—ben a következők léptek be:

Barcsay Kálmán (38)	vill. mérnök	1091 Üllői út 101.
Bihari János (37)	technikus	2510 DOROG, Zalka M.ltp. 26.
Deák Ferenc (46)	népművelő	1013 Váralja u.15.
Fekete Katalin	id.ny.levelező	1182 Lakitelek u.10.
Győri Jenő (38)	ügyintéző	1056 Belgrád rkp. 11.
Győrfy Mihály dr.(27)	orvos	9700 SZOMBATHELY,Krudy Gy.u.14.
Horváth Gergely (34)	főisk.adjunktus	1072 Majakovszkij u.51.
Lóránth József (27)	okl.vegyszer	1118 Budaörsi út 95-101.
Mitsányi Zoltán (22)	főisk.hallgató	1023 Lajos u.24.
Németh Márta	geológus	2800 TATABÁNYA,Bánhidai ltp.117.
Ozsváth Attila (28)	üzemmérnök	2098 PILISSZENTKERESZT Rákóczi u. 35.
Pfahler Péter (32)	vill. mérnök	1111 Kruspér u.1/b.
Prónay Aladár (56)	idegenvezető	1026 Trombitás u.31.
Radnóti Sándor (42)	vegyszermérnök	1133 Kárpát u.50.
Szabó László (31)	üzemmérnök	3254 MISKOLC, Hajós I. u.52.
Szabó Szilárd (38)	vill. mérnök	1112 Törösvár u. 16/a.
Szendró Szabolcs (38)	technikus	1155 Rákos u. 104.
Szerdahelyi László (43)	esztergályos	1116 Latinka S. u.76—80.
Szondy György (43)	vill. mérnök	1022 Bimbó u. 22.
Tompai László (43)	geológus	2120 DUNAKESZI, Krajcár u. 2.

IN MEMORIAM

Serényi Jenő dr. (1884 – 1915)

Az Egyetemiek vezéralakja volt. Tollal, személyes példával szolgálta az eszmét, a magas hegyek embert formáló szeretetét. Rövid életéhez számos örökbecsű alkotás fűződik. Elindítója volt a Turistaság és Alpinizmus c. folyóiratnak. Ő írta ennek első, bevezető cikkét is 1910-ben. A „Sísport gyakorlati kézikönyve” 1912-ben jelent meg. A Nemzeti Sport „Hó” rovatát hosszabb ideig szerkesztette. De írásai megjelentek a Turisták Lapjában, a MKE és Mecsek Egyesület évkönyvében, az Österreichischer Alpenzeitungban is.

A Magas Tátrában több első megmászása volt. Ilyen az Egyetemi csúcs, amit egy Névtelen csúcs megmászása címen írt le. Társaival együtt adta azután a csúcshoz az új nevet. Ő volt az első megmászója a Csorbai csúcs északi falának. Mászásait főleg a nagy-szerű kötélhármásban, Wachter Jenő és Horn K. Lajos társaságában teljesítette.

Vezető szerepet játszott az Egyetemi Osztály, majd a Budapesti Egyetemi Turista Egyesület irányításában. Fáradhatatlan buzgalmának köszönhető, hogy megalakult a Magyar Turista Szövetség és a Magyar Sí Szövetség. Utóbbinak első főtákosaként.

Iglón született, ügyvéd lett, és 31 éves volt, amikor az első világháborúban Doberdónál, a Matterhorn első megmászásának 50. évforduló napján hősi halált halt.

Szakosztályunk 1975. június 6-án a Lóczy teremben „Serényi Jenő élete és kora” címmel adózott emlékének, távozására 60. évében.

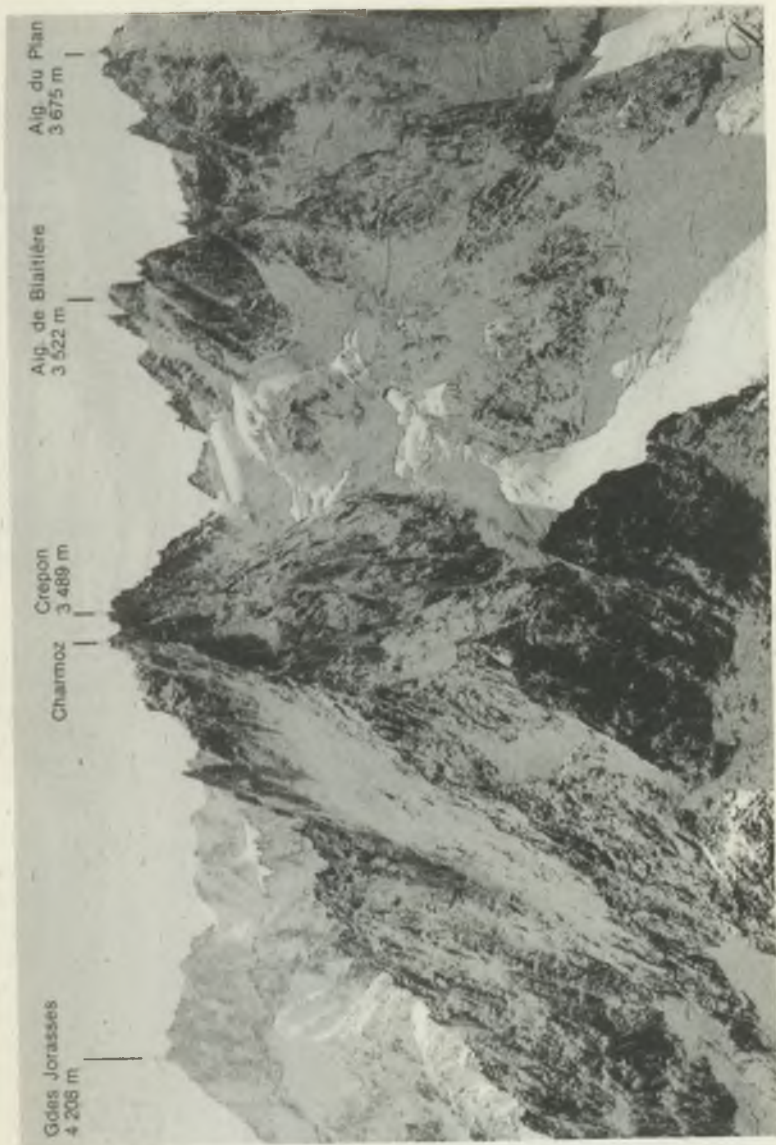
Ezen az előadáson ott volt Komarnicki Gyula, a gimnáziumi padszomszéd és jó barát, valamint a 88 éves Barcza Ferenc, aki észrevétlenül egy csokor virágot helyezett a katedrára, emlékezésül.

HIEBELER, TONI (1930–1984)

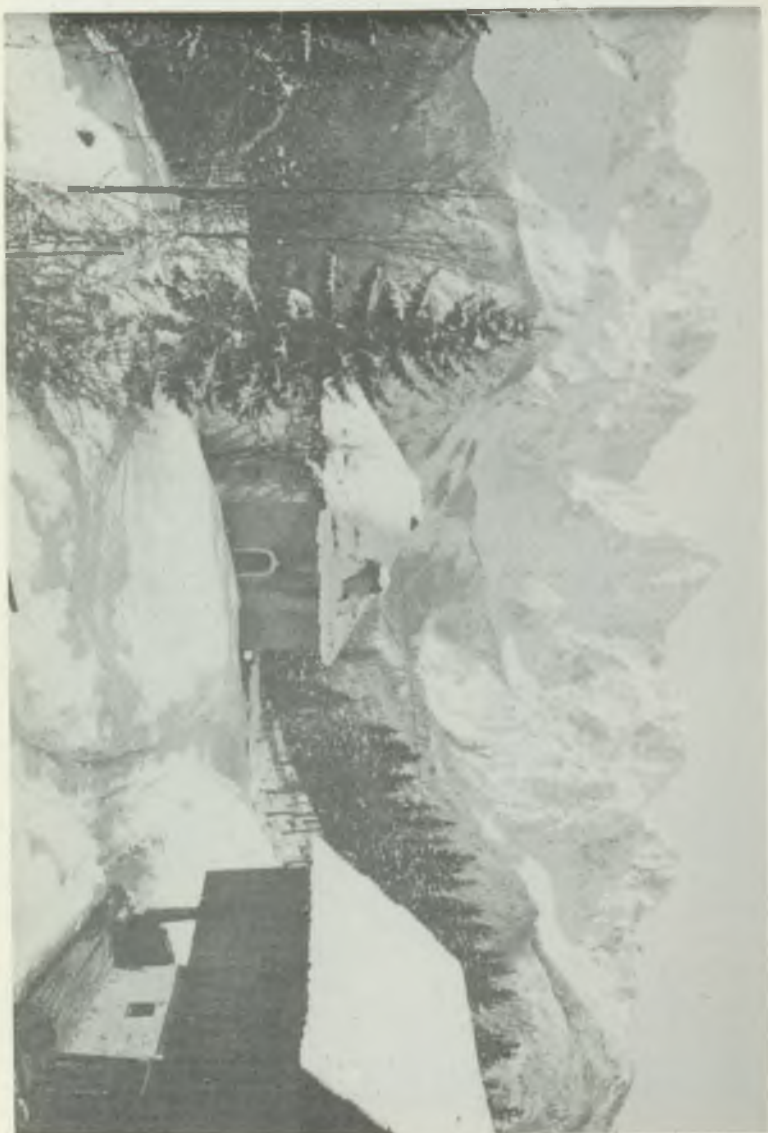
Meghívásunkra két alkalommal is tartott előadást Budapesten. Első megmászásainak száma mintegy ötven. Ennek jelentős része téli. Előadásainak témái is ezek voltak. 1965-ben az Eiger északi falának, 1974-ben a Civetta ÉNY falának első téli megmászásáról beszélt.

Termékeny író volt. Sajnálatos, hogy könyvei közül egy sem jelent meg magyarul. Számos munkája közül megemlíttünk néhányat: „Berg und Mensch” 1961, „Zwischen Himmen und Hölle” 1963, „Eigerwand— Der Tod klettert mit” 1964, „SOS in Fels und Eis” 1971, „Abenteuer in Everest” 1974, „Lexikon der Alpen” 1977.

A MONTBLANC CSOPORT „TÚJ” CHAMONIXNAL

PONCA (2593 m) & SPIK A JULI ALPOKBAN

Halálát helikopter szerencsétlenség okozta 1984. novemberében. A gép rossz látási viszonyok következtében zuhant le Jugoszláviában. Vele volt felesége is. A történetet senki sem élte túl.

H I R E K

1984. január 1—vel megalakult a Budai Alpin Club, mint önálló jogi személy. Induló taglétszáma 40 fő.

A klub elnöke Csanádi Sándor, helyettese Zsák Lajos.

x x x

Pécsi Márton akadémikust, az MFT elnökét 60. születésnapja alkalmából köszöntötte szakosztályunk. Az 1984. január 18—án kelt válaszában többek között ezt írta: „Kedves Szakosztályelnököm! Különös öröme szolgál, hogy életútam ezen kerek év számú állomásánál megtisztelő figyelmetek felém fordult.”

„Megnyugvás számomra, hogy olyan kiemelkedően aktív vezetőkre támaszkodhatom munkámba, mint személyed. Ennek egyik dokumentuma a szakosztály legutóbbi jubileumi évkönyve, amely mind formai megoldásában, mind pedig tartalmában nagyon tetszett”.

x x x

Hegedüs László Nesztorunk Gödöllőn él visszavonultan. Egyik levelében ezt írta: „Nekem a túrázás már csak álom, de a legszebb álom, éltető.”

x x x

Előadásainkat rendszeresen a volt Ludovika Akadémia épületében lévő Lóczy terem-ben tartjuk. A januári szakülés során megemlékeztünk arról, hogy 135 évvel ezelőtt 1849. január 9—re tervezték a MAGYAR HADIFŐTANODA ünnepélyes megnyitását, de január 5—én már osztrák megszállás alá került a főváros. Így el kellett bocsátani a megnyitásra egybehívott növendékeket. A szabadságharc további folyamán tábori kórház lett a LUDOVICEUM épületéből. (Erről tudósít a ma is meglévő emléktábla a díszlépcső kezdeténél)

x x x

A Magyar Turista Egyesület EGYETEMI OSZTÁLYA 80 évvel ezelőtt 1904. július 5-én alakult meg. Erről az időszakról a BETE első évkönyvében olvashatjuk: „Kevesen voltak, hiszen most sem vagyunk sokan. De soha az egyesületben még árnya sem volt a szétvonásnak. Bevált Whympert mondása: a turisták jó barátok lettek, és a jó barátok turisták. — 1904. október 23-án, a Dobogókőn tartott közgyűlésen választották az Egyetemi Osztály védőjéül dr. Lóczy Lajos professzor urat, aki négy éven át igazi pártfogója volt a zsenge egyesületnek”.

x x x

Két évi szünet után megjelent a HEGYMÁSZÓ 1984. Skerletz Iván visszavonult a szerkesztéstől. Az új főszerkesztő Dezsényi János. A szerkesztőbizottság kibővült Babcsán Gábor, Dura Lajos és Oszváth Attila személyével. A 64 oldal terjedelmű kiadvány szinte kivétel nélkül olyanok írásait hozza, akik az MFT-nek is tagjai.

x x x

A Turista Magazin 13. oldalán a Hegymászók híreit változtatlanul Dura Lajos állítja össze. Ezt azért emeljük ki, mert a 13. oldal alján csak az áll, hogy összeállította a Magyar Földrajzi Társaság Hegymászó Szakosztálya.

x x x

50 ÉVE IRTA A TURISTASÁG ÉS ALPINIZMUS (T. és A.)

A folyóirat 1934. évi számait (XXIV. évfolyam) szerkesztette Reichart Géza főszerkesztő, Dr. Vígázó János felelős szerkesztő és Horn K. Lajos társszerkesztő.

x x x

Douglas Freshfield, a legnevesebb angol hegymászók egyike 89 éves korában elhalálozott. A Londoni Alpin Clubnak alapítása óta (1864) tagja, majd elnöke is volt. Az Alpine Journalt évekig szerkesztette. Számos első megmászás fűződik a nevéhez az Alpokban. Háromszor járt a Kaukázusban, megmászta az Elbruszt és 1887-ben közös túrái voltak ott Déchy Mórral. A Himalájában ő kísérletezett először a Kangcsendzöngával. (62. o.)

x x x

Albert belga király a Maas völgyének egyik mászóiskolájában rövid kikapcsolódásra 50 éves korában egyedül edzett. Így nem volt tanúja halálos balesetének. (62.o.)

x x x

Fabinyi Tihamér dr. kereskedelemügyi miniszter hosszan nyilatkozott az „időszerű magyar turista-problémák”-ról. (6. o.)

x x x

A Ferenchegy aragonit-barlang a Budapesti Egyetemi Turista Egyesületnél tett előzetes bejelentés alapján — kellő felszerelés és mászógyakorlat birtokában — megtekinthető. (68. o.)

x x x

Die Gefahren der Alpen—t,Zsigmondy Emil örökbecsű alkotását W.Paulcke átdolgozásában illetve kiegészítésével, immáron 9. kiadásban jelentették meg 1933—ban. A magashegyi veszélyek e klasszikussá vált kézikönyve egyetlen turista könyvtárból sem hiányozhat. (72. o.)

x x x

Az erdőtörvény tervezetét az igazságügyi miniszter eljuttatta hozzászólás céljából a Magyar Turista Szövetségnek. A szövetségi elnök Dr. Zsítvay Tibor a vezetőséggel egyeztetett véleményét válaszként megküldötte. A húsz oldalas összeállítás tartalmazza a turistatörvény tervezetét is. (89. o.)

x x x

Egyetemi turisták címmel Vigyázó János felelős szerkesztő írt méltatást a 25 éves BETE—ről, illetve a 40 éves egyetemi gondolatról. Amikor számba veszi a kezdeményezéseket, az eredményeket, minden mondata így kezdődik: Egyetemi turisták . . . szerkesztették a maga nemében utólérhetetlen 1500 oldalas Magas Tátra kalaúzt, a turista szakkönyvek sorozatát, indították el és szerkesztik ma is a Turistaság és Alpinizmust, az első gyakorlati síoktató könyvet, szervezték meg a sportszerű síelést és az első síversenyt Magyarországon, szorgalmazásukra és vezető részvételükkel alakult meg a Magyar Sí Szövetség, a Tatrai Önkéntes Mentőbizottság, a Magyar Turista Szövetség,

a Magyar Hegymászók Egyesülete. Egyetemi túristák építették a mai legmagasabban fekvő menedékházat a mátrai Galyatetőn (Ez 1984-ben is áll, de nem turista célokat szolgál. Egyedülállóak a barlangkutatás eredményeiben. (137. o.)

x x x

A Lomnici csúcsra a függővasút tervét jóváhagyták. A Gerlachfalvi csúcsra szóló tervet még mérlegelik. Hegymászó szempontból nem bánnánk, ha ez jó sokáig tartana. (114. o.)

x x x

A Mount Everest átrepüléséről tartott előadást Etherton angol ezredes március 19-én a Tiszti Kaszinóban. Az előadót a Magyar Földrajzi Társaság, a Magyar Aero Szövetség és a Nemzetközi Klub hívta meg.

x x x

A HÉV Pálffy téri (ma Bem tér) és Gellért téri kitelepítéséről, a János hegyi drótkötélvasútról, a Dobogókőre megépítendő autóútról tárgyalnak az illetékesek (119. o.)

x x x

TIT. A Természetimádók Társasága megváltoztatta nevét Turisták Inóci Társaságára. (126. o.)

x x x

A Magyar Turista Szövetség arcképes igazolványával rendelkezők utazási és egyéb kedvezményei. (Három oldal terjedelemben.) A külföldi kedvezményeknél, többek között Olaszországnál az áll, hogy a Club Alpino Italiano (CAI) menedékházaiban a belépő és hálódíjából 50 % kedvezményben részesülnek a MTSZ igazolványával rendelkezők. (133. o.)

x x x

A Galyatetői menedékház forgalma visszaesett. A Magyar Hegymászók Egyesülete mint háztulajdonos a létesítmény korszerűsítésével, az ellátás javításával és a kiszolgálás fokozott előzékenységével igyekszik ezt ellensúlyozni. (163. o.)

x x x

A Budapesti Egyetemi Turista Egyesület (BETE) megalakulásának 25. évfordulóját, többek között társas vacsorával ünnepelte meg. A színhely április 22-én a Hármas-határhegyi turistaház volt. (Ma vendéglő !) (173. o.)

x x x

A Madaras hegyi menedékház avatása. A MÁV Gépgyári Sportkör turistái a Börzsöny DK-i részén avatták fel új házukat. (194. o.)

x x x

A Budapesti Orvosok Turista Egyesülete a Pilis hegységben a Nagyvilámon avatta fel menedékházát. (227. o.)

x x x

A Magyarországi Kárpát Egyesület felavatta a Balaton környék első turistaházát a Szentgyörgy hegyen, a „kúzsákok” alatt. (230. o.)

x x x

A Miskolci Bükk Egylet 40 éves vándorgyűlése során felavatta a kibővített Szentléleki menedékházat és leleplezte azt az emléktáblát, amit az ottani pálos kolostor romfalában helyeztek el. (233. o.)

x x x

A német Nanga Parbat expedíció Willy Merkl vezetésével május elején 500 teherhordóval indult el. A 4. táborban üzemelő rövidhullámú rádió első híre Drexler megbetegedése. A tüdőgyulladás, a 2. táborban – ahová a beteg még el tudott jutni – az expedíció orvosa nem tudott segíteni.

Merkl, Welzenbach és Wieland mint élcsapat elérték a 8.sz. tábor 7600 m-en. A több napos hóvihár azonban visszafordulásra kényszerítette őket. A három nagyszerű alpinista különböző magasságokban életét vesztette. (238. o.)

x x x

Az Everest legújabb áldozata az angol Maurice Wilson kapitány, aki a csúcstól eredetileg át akarta repülni. Mivel az engedélyt erre nem kapta meg, expedíciót szervezett. Darjeelingsből indult, és a Rongbuk gleccserig az utat kis csapatával 25 nap alatt tette meg, 10 nappal rövidebb idő alatt, mint az előző expedíciók. A visszatérő teherhordók 7000 m-en látták utoljára. A csúcstámadást egyedül akarta végrehajtani.

x x x

UIAA közgyűlés

1934. szeptember 2–7. között volt a világ hegymászóinak találkozója a kelet–svájci Pontresinában. A szervezést a Svájci Alpin Club vállalta, egy „Nemzetközi Túrahét” keretei közé illesztve az UIAA közgyűlést. A magyar színeket öt fős küldöttség képviselte. Vigyázó János dr. a delegáció vezetője kilenc oldalon tudósít a T. és A.–ban az eseményekről. Bemutatásra került Magaziner Pál oktató filmje „Hágóvassal és jégcsákánnyal”. A szerző is tagja volt a magyar küldöttségnek. (315. o.)

x x x

November elején idén is megemlékeztek a turista halottakról. Dr. Téry Ödön sírjánál a Magyar Turista Egyesület, dr. Serényi Jenő sírjánál a Magyar Hegymászók Egyesülete helyezte el koszorúját. (A Kerepesi, ill. Farkasréti temetőben) (328. o.)

x x x

Az első turista filléres vonat (75 %-os kedvezménnyel) október 28–án indult Szobra, 1600 résztvevővel.

x x x

Az első lengyel tátrai drótkötélpályát Zakopanenál építették meg. Az olasz cég szénben kapta meg az ellenértéket (330. o.)

x x x

A Deutscher und Österreichischer Alpenverein idei 60. közgyűlését is a tavalyihoz hasonlóan semleges területen, a lichtensteini Vaduzban volt kénytelen megtartani, miután a német és osztrák viszony még máig sem javult annyira, hogy a két testvérnép közös nagy egyesületének évi beszámolóját hazai földön rendezhetnék. — — Nyilvános menedékházuk száma 469, és ezen felül van 119 nem nyilvános, csupán egyes osztályok, vagy kisebb társaságok tagjai részére fenntartott menedékházuk is.

x x x

A Magyar Turista Egyesület Zsigmondy társasága október 28–án nyitotta meg második kiállítását. A vezető nélküli magashegymászás kis taglétszámú együttese, beszámoló jellegű kiállításán festményeket, fényképeket, túravázlatokat, szemléltető grafikonokat, közet gyűjteményt mutatott be. — Skolil Vilmos elnökük üdvözlő szavai után dr. Cholnoky Jenő, az MTE elnöke nyitotta meg a kiállítást és méltatta a Zsigmondy társaság figyelmet érdemlő működését. (331.o.)

x x x

A Nanga Parbat lábazatánál folyó Indus áttörésénél található a Föld legnagyobb magasságkülönbsége 7000 m. (376.o.)

x x x

Biigeri ezredes az alpin síelés nálunk is jól ismert neves tanítómestere és kiváló hegy-mászó, Innsbruck közelében oktatás közben 62 éves korában tüdővérzés következtében elhunyt. — A volt császárvadász tiszt a háború után, a Honvédelmi Minisztérium meghívására a Mátrában sítanfolyamot vezetett. (377. o.)

x x x

100 ÉVE ÍRTÁK A FÖLDRAJZI KÖZMELÉNYEK—BEN

Déchy Mór tagtársunk kaukázusi utazásából október hó közepén szerencsésen visszaérkezett. Déchy útja az Ardonszkvölgytől a heglánc északi lejtőjén, magas átjárókon a Bakszan völgybe, az Elbrusz tövéhez vezetett. Az Elbrusz legmagasabb csúcsát (17,375 láb = 5642 m) aug. 28—án két svájci vezetője kíséretében mászta meg s ott u.az nap esti 6 órakor tűzte ki a magyar nemzeti lobogót. A hegyről való lemenetel alkalmával a kis társaság a szélvész és hideg miatt igen sokat szenvedett. Kezeik és lábaik majd megfagytak, úgy, hogy néhány napig gyógykezelés alatt kellett maradniok. Az Elbrusz aljáról, a Bakszan völgyből a Kaukázus főgerincén át utazónk ennek déli lejtőjére, az úgynevezett szabad Szvanecziába, majd a Rion folyó völgyébe és tovább Kutaiszon át Tifliszbe jutott. Ezután a Dariel—hegyszoroson át Vladikafkazba ment, innen pedig Odessza felé vette útját. A svájci vezetők Kutaiszból Batumon át tértek vissza hazájukba. Balkariában utazónkat igen nagy vendégszeretettel fogadták, s Balkaria első hercegi családjának ivadékainál volt szállva, kik most Urusbieff nevet viselnek. A legenda azt tartja, hogy Badilat és Basziat nevű két testvér jött oda Magyarországból, s hogy ők Basziat utódai. Városuk neve „Magyar”, s vannak régi fegyvereik, melyeket most is magyar puskának hívnak, s igen kitűnőknek tartanak. Déchy igen sikerült fotografiai felvételeket is eszközölt, csak az a kár, hogy utazásának második felében az időjárás éppen nem kedvezett; egészsége azonban a sok nélkülözés dacára is, mindig kitűnő volt. Társaságunk Déchyt az októberi választmányi ülésen üdvözölte, mely alkalommal Déchy megígérte, hogy egyik közelebbi társasági nyilvános ülésen ezen nevezetes utazásáról felolvasást fog tartani.

x x x

Graham tekintélyes hegymászóinak sikerült Sikkimben négy hegycsúcsot megmászni, melyek közül legmagasabbak Gubur a Pudim hegyláncban (21.300 láb = 7000 m) s Kabru (24.015 láb = 7800 m) voltak. A Himalaya csúcsának megmásítása sokkal nehezebb, mint az alpesi hegycsúcsoké, mert gyakran oly meredek, hogy a jég sem marad meg rajtuk. Graham e hegy csúcsáról nyert áttekintés után azt a következtetést kockáztatja, hogy a Mount Everest (Gaurisankar) irányában északnyugaton mintegy 50 angol mérföldnyire az Arun s Tibet vízválasztóján még két hegycsúcs van, melyek az Everestnél, a világon eddig a legmagasabbnak tartott hegycsúcsnál, is jelentékenyen magasabbak.

x x x

Vámbéry Ármin dr. alelnök az évi közgyűlésen a következőkkel kezdte jelentését: Kicsiny a mi földgömbünk és határtalan nagy az európai ember tudásvágya. Tekintve ezen aránytalanságot, nem lehet csodálni, ha a nagy felfedezések mindinkább ritkábbakká válnak, és ha a földrajzi tudomány évi szemléjével foglalkozó már hiába keresi a nagy tényeket, melyeket évi jelentésében felmutatni készül. Ezzel korántsem azt akarom állítani, mintha a földrajzi kutatások iránt lelkesedő utazók száma fogyott volna, vagy hogy az emberi törekvés ezen ága már nem bírna annyi vonzóerővel, mint évtizedek előtt. Oh nem! Éppen ellenkezőleg áll a dolog, mert ha van tudomány, melynek művelői napról-napra szaporodnak és mely a nagyközönség körében rendkívüli terjedésnek örvend, úgy az bizonyosan a földrajz és az avval karonfogva testvéri egyetértéssel előre haladó néprajz.

x x x

Nem pusztán a tudomány iránti érdeklődés, hanem nagyrésztben a nemzeti büszkeség indította 1881-ben az Északamerikai Egyesült Államok kongresszusát arra, hogy egy új nagy északisarki expedíció költségeit megszavazza. A fennforgott kedvező körülmények mellett biztosra vették, hogy ezen újabb expedíció az 1871.-i angol expedíció vívmányait el fogja homályosítani, s hogy mégis az amerikaiaké lesz a dicsőség, hogy nemzeti zászlójukat a föld északi sarkára kítűzik.

A Greeley A.W. hadnagy által vezetett 25 fős expedíció azonban katasztrófával végződött. Két telet töltöttek el a magas északon és mikor a megmentésükre küldött hajó 1883. június 22-én megtalálta őket, már csak heten voltak életben, a többiek éhenhaltak. A megmentettek közül is az egyik néhány nap múlva meghalt.

A legnagyobb északi szélességet 1882. május 13-án, 83°42' Lockwood szigetén érték el, így az eddig elért legnagyobb szélességen 4'-el túlmentek.

x x x

A panamai csatornán nagy kitartással dolgoznak, a tervezett vonalon nagyban folyik az ásatási munka. A társaság kellőleg gondoskodott arról, hogy az e vidéken uralkodó betegségek a munkások között a lehetőségig el ne harapódzanak. Ezen intézkedésre valóban nagy szükség is van, mert a sárga láz jelenleg is nagyban pusztít.

x x x

A Krakatoa vulkán, mely 1680. óta a vulkanikus működésnek semmi jelét sem adta, 1883. évi május 21-én ismét megkezdette tevékenységét, majd augusztus 26–27-én irtóztató kitörése által nemcsak Szumatra és Jáva szomszédos partvidékét tette tönkre, hanem egyúttal a Szundában a föld felületén is oly jelentékeny változást idézett elő, minő a legrégebbi idők óta alig fordult elő. Krakatoa sziget kiterjedése eddig 32,5 km² volt, ebből elsüllyedt 23,25 km², viszont a sziget nyugati része fölemelkedés által megnagyobbodott 1,42 km²-rel. Ezen kívül északkeletre két kisebb új sziget keletkezett.

x x x

A nemzetközi földmérési társaságnak 1883. október havában Rómában tartott értekezlete foglalkozott az egyetemes világidő kérdésével s kimondotta, hogy: a greenwichi középidejű delét véve a nap kezdetének s a napot 1 – 24 órás jelzéssel számítva tekintni a leghelyesebb alapnak az egyetemes világidő behozatalában, s minden egyes államot felkér, hogy a közlekedési ágakban (hajózás, posta, vasút, távírda) ez időjelzéssel való élés nemzetközi életbeléptetését elvileg fogadná el s a gyakorlati kivitelre diplomáciai úton a kellő intézkedéseket tenné meg. Nemkülönben azon óhaját is kifejezte, hogy az ezután készíttendő térképeken a hosszúsági fokok a Greenwichen átmenő délkörtől számítva jeleztesse.

x x x

Hosszú cikk foglalkozik a természeti népek kihalásának okaival.

Egy részlet a cikkből: „S vajjon melyek azon okok, melyek mindezen népeknek kihalását annyira siettetik? Ha végigtekintünk azon népeken, melyeken most a kihalás sora van, azt vesszük észre, hogy leginkább a műveltség alacsonyabb fokán álló népek vesznek ki, s éppen akkor enyésznek el legrohamosabban, — ha mivelünk európaiakkal, a mi műveltségünkkel jönnek érintkezésbe. Kutatni a kihalásnak ezen okait az ethnológiának annál is inkább egyik legérdekesebb s legfontosabb feladata, mert ha megismerjük az okokat, megtudhatjuk azt is, mely fajtáknak van legnagyobb életképességük, melyek fognak a létért való küzdelemben győzedelmeskedni, az emberi nemet fenntartani, s műveltségét tovább fejleszteni.

Nézzük a főbb okokat egyenkint. Tény az, hogy az európai nemzetek, ha a természeti népekkel érintkezésbe jönnek, igen ritkán tanúsítanak olyan viseletet, melynél fogva a béke apostolainak nevét érdemelnék. Az idegen népek — úgymond Rose — egyszerűek, s bizakodók mikor hozzájuk jövünk, ellenben hitetlenek mikor elhagyjuk őket. Józan emberekből iszákosokat csináltunk, bátrakból gyávákat, becsületes emberekből tolvajokat. Először beléjük oltjuk vétkeinket, azután ezen vétkeket ürügyül vesszük, hogy ezen népeket kiírtsuk.”

x x x

Hochvogel Allgän-ban

TAGJAINK MAGASHEGYI TÚRAI

NÉV SZERINTI ÖSSZESÍTÉS

Adler RácZ József

Babcsán Gábor

Benke Magda

Bobály István

Cenner Gyula dr.

Csanádi Sándor

Dékány Péter

Dezsényi János dr.

Dura Lajos

Fekete Antal

Fekete Katalin

Gábrriel András dr.

Alpok

Alpok, Elbai homokkövek

Kis Fáttra, Bihar, Rila, Rodope, Kaukázus

Pamír, Indiai Himalája

M. Tátra, Ny. Tátra, Cseh Óriáshegység

Kaukázus

Alpok

Kaukázus

Kaukázus

Kis Fáttra, Bucsecs, Keresztény havas,

Fogarasi havasok, Kaukázus

Kis Fáttra, Bucsecs, Fogarasi havasok

M. Tátra

Gáborné Barakonyi Ágnes	Alpok, Kaukázus
Gerzselyi Tamás	Kaukázus
Győri Jenő	Kaukázus
Halmos Péter	Kaukázus
Hoffmann György	Kaukázus
Horváth József	Gyergyói és Csiki havasok
Juhász Árpád dr.	Alpok, Dolomitok
Kalmár László ifj.	Bihar hegység
Karlócai Jánosné dr.	Cseh Óriás hegység
Karlócai Miklós	Kaukázus
Katona László	Alpok
Kisgyörgy Ádám	Kaukázus
Kiszely György	M.Tátra, Gyergyói h., USA, Kanada
Kollár Lajos	Alpok
Kovalik András	Kaukázus
Kubassek János dr.és felesége	Kaukázus
Marossy Ferenc	M. Tátra
Martinovich Valér dr.	M. Tátra
Nagy Sándor dr.	M. Tátra, Aragac, Ararát, Andok
Némethné Czakó Erika	Durmitor
Ozsváth Attila	Alpok
Palla Gyula dr.	Ulu Dag
Pfahler Péter	Kaukázus
Pogácsás György	Kaukázus, Nopah Range
Prinz Gyula dr.	Bihar h., Kaukázus
Radnóti Sándor	Pamír
Sára György	Indiai Himalája
Sibalszky Zoltán dr.	Ny. Tátra, Bihar hegység
Siklós György	Kis Fáttra, Bihar, Rila, Rodope
Szabó Gábor	Kaukázus
Szabó László	Kilimandzsáró, Mt. Kenya
Szabó Zoltán	Kaukázus
Szendrő Szabolcs	Elbai homokkövek
Szondy György	Kaukázus
Tálos Zoltán	M. Tátra
Török Turul dr.	Alpok
Varga György dr.	Kis Fáttra, Fogarasi havasok
Vizkelety László dr.	Alpok
Vörös László	M. Tátra, Alpok
Vörösné Zsohovszky Piroska	Pamír

ADATLAP

az MFT tagok 1985. évi magashegyi túráiról

Hegység, ill. hegycsoport:

Név:

vezető, résztvevő
(megfelelőt aláhúzni)

Lakcím:

Telefon lakáson:

munkahelyen:

Túratársak:

A túrához fűzött esetleges észrevételek:

Kelt:

.....

aláírás

...és KITÖLTÉSE

A túrajelentések feldolgozása minden évben sok munkát kíván a Beszámoló szerkesztőitől. E munka jelentősen egyszerűsödik, ha a túrajelentések egységes formában készülnek. Bemutatjuk a jelentéshez használatos adatlapot és kitöltési szempontjait.

A túrajelentést legegyszerűbb közvetlenül a túra után elkészíteni. Aki túrázik, rögtön jelentheti is. A végső beküldési határidő minden évben

november 30.

Az ADATLAP kitöltésének szempontjai:

- magashegyi túrának számít az önerőből végrehajtott 1500 m feletti, vagy ennél alacsonyabb magasságú, de jelentős vagy érdekes túra, pl. homokkő mászások.
- a BESZÁMOLÓ célja, hogy lehetőleg teljes képet adjon *tagjaink* magashegyi túráiról. Ezért a nem tagokat m. v. (mint vendég) megjelöléssel kell szerepeltetni. Házastárs és gyermek tagnak számít.
- A jelentés formája napló, tehát tartalmaznia kell a dátumot, a gyaloglás indulási helyét (odáig a közlekedési eszközt), útvonalát, végpontját, magassági adatokat, lehetőleg nehézségi fok és kalauz megjelöléssel.
- minden hegység túráit külön adatlapon kérjük a minta szerinti formában,
- *gépelt* anyagot várunk, az idegen nyelv ékezetek pótlásával,
- ha több tagtársunk közös túrán vett részt, kérjük egyeztessék, ki az az egy, aki mindnyájuk nevében jelent.

A szerkesztési munkát megkönnyíti, ha a túrajelentés az alábbi minta szerint készül:

MAGAS TÁTRA

Kis Péter

Nagy Pál

VIII.4.

Tarajkáról Sziléziai ház—Karcsmar folyosó—Gerlachfalvi csúcs(2663 m)

VIII.5.

Batizfalvi próba—Sziléziai ház

(Komarnicki '78, 159, E II⁺, és 159, G I-II)

BERNI ALPOK

Kiss Péter

Nagy Pál

Horváth József mv.

Csaba János mv.

VIII.29.

Eiger állomásig hegyi vasút. Eiger Ny-i fal—Eiger csúcs (3970 m) és vissza, az állomáson bivak.

(dr.H.Dübi: Berner Alpen 162 út)

MAGAS TÁTRA
(Vysoké Tatry)

Cenner Gyula dr.

- IX. 9. Tarajka — Magistrale — Sziléziai ház — Felkai Hosszú tó— és vissza.
(Öt túratárssal)
- IX.10. Csorba tó — Poprádi tó — Békás tavak — Hunfalvy mh. (2250 m)— és vissza.
(Öt túratárssal)
- IX.12. Tarajka — Kistarpataki völgy — Téry mh. — Szepesi öt tó — és vissza.
(Kilenc túratárssal)
- IX.13. Tátralomnic — Kőpataki tó (felvonóval) — Nagymorgás hágó — Zöldtavi mh. — Zsázsa forrás — Matlárháza — Tátralomnic
(Nyolc túratárssal)
- IX.14. Csorba tó — Mlynica völgy — Fátyol vízesés — Szok tó (1801 m) — Alsó Zerge tó — és vissza
(Nyolc túratárssal)

Gábrriel András dr.

- VIII.31. Tarajka — Nagyszalóki csúcs (2452 m) — Ótátrafüred

Marossy Ferenc feleségével és unokáival

Marossy Szabolcs (12 éves)

Marossy Attila (10 éves)

Marossy Gábrriel (7 éves)

- VII. 29. Tarajka — Kőpataki tó — Lomnici nyereg (ülőfelvonóval) — Tátralomnic
- VII. 30. Tarajka — Sziléziai ház — Örökeső — Ótátrafüred
- VII. 31. Csorba tó — FIS hotel — Szoliszkó mh. (ülőfelvonóval) — és vissza.
Séta a tó körül.
- VIII.1. Tarajka — Nagytarpataki völgyben a Dlhé—pleso tófaláig — és vissza
Ótátrafüredre
- VIII.3. Csorba tó — Poprádi tó — és vissza.

Martinovich Valér dr.

és 1 fő

- IX. 2. Tarajka – Nagytarpataki völgy – Kanalasztorma tó – Hosszú tó – Rabló mh. – és vissza
- IX. 4. Tarajka – Kistarpataki völgy – Tüzelőkő – Gánthágó csorba (1830 m) – Etelka torony – Kistemplom (2089 m) – és vissza
- IX. 6. Tátraszéplak – Felkai völgy – Sziléziai ház – Örökös – Virágoskert – Hosszú tó – Felső Felkai tavak – Felkai hágó (2295 m) – Litvorovy csúcs (2431 m) – és vissza (Komarnicki 153.A, 154.A)
- IX. 8. Tarajka – Miksa magaslat – Királyorr (2283 m). Havazás miatt vissza – Hétforrás – Ótátrafüred

Nagy Sándor dr.

és 3 fő

- VIII.3. Felsőhági – Batizfalvi tó – Hátsó Gerlachfalvi csúcs (2640 m) – Batizfalvi völgy
- VIII.4. Batizfalvi völgy–Déli Koncsisza csorba–Rét nyereg–Tupa (2293 m) – Rét nyereg
- VIII.5. Rét nyereg – Magistrale – Batizfalvi tó – Sziléziai ház – Bilik mh.

Tálos Zoltán

Tálos Éva

Tálos Györgyi

Tálos Katalin

- VII. 5. Barlangliget – Fehér tó – Zöld tó – Tátralomnic
- VII. 6. Ótátrafüred – Tarajka – Kistarpataki völgy (25 cm-es friss hóban)
- VII. 7. Tarajka – Sziléziai ház – Batizfalvi tó – Oszterva – Poprádi ház – Csorba tó (48 cm-es friss hóban)
- VII. 8. Poprádi tó – Menguszfalvi völgy – Hincó tó – Poprádi tó
- VII.10. Csorba tó – Békás tavak – Tengersizem csúcs – és vissza (A láncok hó alatt. Kánikulai napsütés)

VII.11. Ótátrafüred – Öttó – Pfinn kilátó – és vissza
(Sok olvadó hó)

VII.12. Tátralomnic – Lomnici nyereg (a normál út lezárva) – Kőpataki tó –
Nagy Morgás – Zöld tó – Tátralomnic
(Kánikula)

Vörös László feleségével

III.17. Gerlachfalvi csúcs (2663 m) – Karcsmar folyosó

NYUGATI TÁTRA (Zapadne Tatry, Roháč)

Cenner Gyula dr.

Dezsényi János dr. feleségével

Rockenbauer Pál

V. 16. Zverovka – Tatliakovo – Rohácsi tavak – Adamcula – Zverovka
(További 25 túratárssal)

V. 18. Tatliakovo – Rakoně – Volovec (2068 m) – Lucna – Latana dolina –
Zverovka
(további 23 túratárssal)

V. 20. Hutý vadászház – Fehér szikla – Syvý (1805 m) – Zuberec gerinc –
Volarisko dolina – Brestovka
(további 18 túratárssal)

Sibalszky Zoltán dr.

és 7 fő

IX.29. Zverovka – Osobita (1687 m) – Lucna (1653 m) – Rakoně (1879 m) –
Latana völgy – Zverovka

IX.30. Zverovka – Tatlianka chata – Rohácsi tengerszemek (1640 m)' –
Zverovka

X. 1. Zuberec – Hutý (gépkocsival) – Kvacányi szurdok négy ága (nehéz
terep), majd az alsó kijáratától vissza Hutýba.

KIS FÁTRA
(Malá Fatra)

Benke Magda
és 3 fő

- VII.23. Starý Dvor – Štefanová – Dolné Diery – Biely Potok – Terchová
- VII.25. Snilovské sedlo – Chleb (1647 m) – Poludňový grun – Stoh – Medziholie – Štefanová
- VII.26. Snilovské sedlo – Veľký Kriván (1709 m) – Malý Kriván – Suchý – Starý hrad – Strečno CSAD

Siklós György
Benke Magda
és 3 fő

Csillagtúrák Terchová – Biely Potok kiindulópontból:

- IX.29. Zázrivá–Mincol (1350 m) – Chata na Kubinskej holi – Dolný Kubin
- IX.30. Zázrivá – M.Rozsutec – V.Rozsutec (1610 m) – Medziholie – Štefanová – Dolné Diery – Biely Potok
- X. 1. Snilovské sedlo – Veľký Kriván (1709 m) – Koniarky – Kravarské – Prislop nyereg – Starý Dvor
- X. 2. Oravský Podzámok feletti Prislop nyereg – Kubinská hoľa – Mincol (1390 m) – Plesivá – Zázrivá

Varga György dr. feleségével
Fekete Antal
Fekete Katalin

- V. 3. Csicsmány – Klaknyereg – Revan – Klak (1351 m) – Klak nyereg (Négy túratárssal)
- V. 7. Turócszentmárton – Krizsava – Látóhegy – Hosszúmező – Mincol – Gruny – Sztrecsény vára (Sztrecsnó) – Sztrecsény vm. (Hét túratárssal)

GYERGYÓI ÉS CSIKI HAVASOK
(Munții Giurgeului, Ciucului)

Horváth József
és 10 fő

- VII. 7. Gyilkostó (1000 m) – Kis Cohárd (1350 m) – Nagy Cohárd (1510 m) – Cohárd sziklaperem – Békás szoros 6 km hosszban a „Pokol tor-ká”-n át, és a Kis Békás szorosban – Gyilkostó
- VII. 8. Gyilkostó – Hagymáspatak völgy – Fehér mező – Fekete Hagymás (1774 m) – Nagy Hagymás (1792 m) – Egyesekő (1608 m) – Öcsém tető (1708 m) – Balánbánya – Csikszereda autóbusszal
- VII. 9. Csikszereda – Tolvajos tető autóbusszal – Hargita-fürdő (1350 m) – Csicsói Hargita (1761 m) – Madéfalvi Hargita (1709 m) – Rákosi Hargita (1758 m) – Madarasi Hargita (1801 m) – Madarasi mh. (1623 m)
- VII.10. Madarasi mh. – Vlahica (Szentegyház-as-Oláhfalu) – Csikszereda autóbusszal – Csiksomlyó, Salvator kápolna – Nagy Somlyó (1036 m) – Csikszereda
- VII.11. Csikszereda – Tusnádfürdő vonattal – Súlyomkő szikla – Nagy Csomád (1294 m) – Szent Anna tó (950 m) és menedékház
- VII.12. Szent Anna tó – Mohos tó – Kukojszás tető (1110 m) – Torjai bűdös-barlang (1052 m) – Bálványosvár (1040 m) – Szent Anna tó – Kis Csomád (1245 m) – Tusnádrődő

BÉKÁS SZOROS
(Cheile Bicazului)

Kiszely György
és 2 fő

- VI. 25. Oltárkő keleti gerinc   V+ 4 óra
- VI. 26. 62-es finálé út   VI AO 3 óra

KERESZTÉNY HAVAS
(Cristianu Mare)

Fekete Antal
és 1 fő

- VII.15. Brassó — Polyána — Keresztény havas (1799 m) felvonóval — Crucura Mare — Poiana Stechii — gyalog Brassóba

BUCSECS
(Bucegi)

Fekete Antal
Fekete Katalin
és 3 fő

- VIII.6. Barcarozsnyó — „La Glajerie,, faház (gépkocsival) — Malaesti völgy — Malaesti mh. (1720 m) — Hornurilor nyereg (2315 m) — Omul csúcs (2505 m) — La Cerdac — Babele mh. (2200 m)
- VIII.7. Babele mh. — Caraiman csúcs (2384 m) — Caraiman kereszt — Caraiman mh. — Babele mh.

FOGARASI HAVASOK
(Munții Făgărașului)

Varga György dr. feleségével
Fekete Antal, Fekete Katalin
és 5 fő

- VIII.3. Porumbáki patak völgye — Serbota vízesés — Negoj th.
- VIII.4. Negoj th. (1546 m) — Cleopatra túje — Negoj (2544 m) — Ördög-szakadék — Caltun tó — Laica — Jávoros torony — Bilea tó

BIHAR HEGYSÉG
(Munții Bihor)

Sibalszky Zoltán dr., Benke Magda, Kalmár László ifj.(vez.)
Prinz Gyula dr., Siklós György és 16 fő

- VII. 6. Biharfüred — Jadec völgy — Jád völgyi vízesés (520 m) — Biharfüred

- VII. 7. Biharfüred – Poieni (1627 m) – Dragan völgy – Ciripa (550 m) – Ördögmalom vízesés (1550 m) – és vissza
- VII. 8. Biharfüred – Padis mh. (autóbusszal) – Izbuč Ponor – Ponor víznyelő – Medve forrás – Elveszett világ – Caput víznyelő – Csodavár (1200 m) – La Gajduri erdészház – Biharfüred (autóbusszal)
- VII. 9. Biharfüred – Galbena patak torkolata (autóbusszal) – Galbena völgy – Flóra rét – Galbena gugyor – és vissza
- VII.10. Biharfüred – Poieni – Fintana Rece (1652 m) – Cumpanatelu nyereg (1640 m) – Varisoara rét (1327 m) – Szamos Bazár – Cumpanatelu nyereg – és vissza
- VII.11. Biharfüred – Medvék barlangja – Izbuč – Ponoarele (autóbusszal) – Kalugyeri Csodaforrás – és vissza

TORDAI HASADÉK

Kiszely György
és 2 fő

VI. 28. Bors út

V 3 óra

Balkán félsziget

DURMITOR

Némethné Czakó Erika
és 6 fő

- VII.21. Zabljak – Crno jezero – Velika Karlica völgy – Mali Medjed (2217 m) – Veliki Medjed (2280 m) – és vissza
- VII.22. Crno jezero – Mlinski patak – Lokvice – Valoviti do – Lucina previja nyereg – Bobotov Kuk (2523 m) – Ledena pecina – Crno jezero
- VII.23. Crno jezo – Savina Voda forrás – Savin Kuk (2312 m) – és vissza
- VII.24. Zabljak – Sedlo (1974 m) gépkocsival – Uvite Grede – Surutka völgy – Samar nyereg (2180 m) – Skrke völgyi mh.
- VII.25. Skrke völgyi mh. – Veliko jezero (1717 m) – Planinica (2340 m) – Poljica – Susica kanyon – és vissza
- VII.26. Skrke völgyi mh. – Planinica – Donja – Alisnica völgy – Zmijine jezero (1520 m) – Crno jezera – Zabljak

RILA

Benke Magda
Siklós György
és 3 fő

- I. 20. Borovec – Jastrebec (2350 m) függővasúttal – Muszala mh.
- I. 21. Muszala mh. (2390 m) – első Muszala tó – vihar miatt vissza
- I. 22. Muszala mh. – láncos úton Muszala csúcs (2925 m) – és vissza Muszala mh. – Bisztrica patak völgye – Borovec

RODOPE

Benke Magda
Siklós György
és 3 fő

- I. 23. Autóval Szkalnite mostove mh. (1620 m)
- I. 24. Perszenk nyereg – Perszenk mh. – Perszenk csúcs (2100 m) – Csudnite mostove – Szkalnite mostove mh.
- I. 25. Hizsa Kabata-n át (1650 m) le Orehovo községbe (940 m) (Friss hóban, szélviharban)

N y u g a t i A l p o k

VERDON KANYON

Dékány Péter
Ozsváth Attila

- IX. FALAISE DE L'ESCALES csoportban:
  - La Damande VI 6 óra
  - Eperon Sublime VI 6 óra

GRÁJI ALPOK

Juhász Árpád dr.
Juhász Erika

- VIII. 7. Gran Paradiso Nemzeti Park, Pont (2000 m) – Rif. Vitt. Emanuele II. (2732 m) – Gran Paradiso csúcs (4061 m) – és vissza

MONTBLANC CSOPORT

Gáborné Barakonyi Ágnes
Kollár Lajos (VIII.18-án)
Török László Turul dr. (VIII.18-án)
és 4 fő

VIII.16. Hotel Bellevue (2372 m) – Tête Rouse (3167 m)

VIII.17. Tête Rouse – R. Gouter – Dôme du Goûter (4303 m) – R. Vallot (4362 m)

VIII.18. R. Vallot – Montblanc (4807 m) – R. Vallot – Mulets – Chamonix

Juhász Árpád dr.
Juhász Erika

VIII. 8. le Nid d'Aigle (2372 m). Havazás miatt bivakolás 2768 m-en

VIII. 9. Fel a Tête Rouse mh.-hoz (3167 m), majd a normál úton a de l'Aig. du Goûter mh.-hoz

VIII.10. A BTE Vay Péter vezette hegymászóihoz csatlakozva 4100 m-ről hóvihár miatt visszatérés a Dom du Goûter oldalából a le Nid d'Aigle átlomásra. A havazás és köd miatt a Tête Rouse és de l'Aig. du Goûter között a sziklákon is hágóvassal kellett mászni.

WALLISI ALPOK

Juhász Árpád dr.
Juhász Erika

VIII. 5. Breuil (2000 m) – Rif. Duca degli Abruzzi (2802 m) – Croce di Carrel (2920 m) – 3100 m-es magassági pont a Matterhorn oldalán – ködben vissza Breuil-be.

VIII.12. Rotenboden (2900 m) – Monte Rosa mh. (2800 m)

VIII.14. Gränz gleccseren a Signalkuppe felé. 4200 m-ről lábsérülés miatt vissza – Monte Rosa mh.– Rotenboden

Vizkelety László dr.
Vizkelety Judit
Vizkelety Klári

VI. 21. Fiesch (autóval) – Kühboden (2212 m) – Eggishorn (2926 m) függővasúttal – és vissza

MONTE ROSA

Foto: Vizkelety dr.

L'YSKAMM, valaminí CASTOR et POLLUX

VI. 23. Täsch (autóval) – Zermatt (vasúttal) – Schwarzsee (2582 m) – és vissza

BERNI ALPOK

Adler–Rác József
és 1 fő

VII. 31. Gstaad (1050 m) – Gfellalm – Hornflue (sziklacsúcs, 1949 m) – és vissza
(Egyedül)

VIII. 3. Gstaad – Rütli – É-i gerinc – Höhi Wispile „Stand” (1939 m) – Sattellegg (1816 m) – Chrine csorba (1659 m) – Brendsberg (1760 m) – Spitz Egg (1560 m) – Lauenensee (1381 m) – Postautó végállomás (1375 m)
(Egyedül)

VIII.16. Gsteig – Tête aux Chamois (2525 m) függővasúttal – Cabane des Diablerets mh. (2486 m) – Sex Rouge gleccser – Col de Tsanfleuron (2839 m) – Oldenpass (2741 m) – Oldenhorn csúcs (3123 m) – Oldenpass – Oldenbach völgye – Oldenalp – Oldenegg (függővasút állomás)
(SAC, Führer durch die Berner Alpen, Band I.)
(Egy túratárssal)

Juhász Árpád dr.
Juhász Erika

VIII.16. Jungfrauoch (3454 m) – Mönchjoch (3600 m) – és vissza

BERGELL

Babcsán Gábor
és 1 fő

Val di Mello

VIII.4. Nouva Dimensione (VII 2 óra)

VIII.5. L' Alba del Nirvana (VI⁺ 3 óra)

VIII.6. Il Giordano delle bambine Leucemice (VI 4 óra)

VIII.7. Il risveglio di Kundalini (VII⁺ 5 óra) és
Luna Nascente (VII 5 óra)

ÖTZTALI ALPOK

Vizkelety László dr.
Vizkelety Judit
Vizkelety Klári

- VI. 19.   Obergurgl (autóval) – Ramolhaus (3006 m) – és vissza

WETTERSTEIN HEGYSÉG

Babcsán Gábor
és 1 fő

- VII.25.   Scharnitzspitze D-i fal – Eberhard–Sreng út (VII⁺ 4 óra)
VII.26.   Schüsselkarspitze D-i fal – Knapp út (VII⁻ 4 óra)

Juhász Árpád dr.
Juhász Erika

- VIII.18.   Eibsee (900 m) – Zugspitze (2966 m) fixköteles „vasalt” úton. Lefelé függővasúttal, illetve fogaskerekével.

BERCHTESGADENI ALPOK

- VIII.20.   Schönau (800 m) – Watzmannhaus (1928 m) – Hocheck (2651 m) – majd fixkötéllal biztosított úton a Watzmann–Mittelspitz-re (2713 m) – és vissza.

WILDER KAISER

Babcsán Gábor

- VII. 30.   Vorderer Karspitze pillére   (V⁺ A2 4 óra)
VII. 31.   Predigstuhl D-i fal – Dülfer út (IV⁺ 2 óra)

MAGAS TAUERN

Juhász Árpád dr.
Juhász Erika

- VII. 28.   Innerschlöss (1700 m) – Neue Prager Hütte (2700 m) (Havazásban)
VII. 29.   Gleccservándorlás a Neue Prager Hüttétől a Gross Venediger felé, de havazás és köd miatt 3300 m-ről vissza kellett fordulni Innerschlössbe.

Katona László

- VII. 30. Kohn-Saigurn (1600 m) – Goldbergspitze (3055 m) – Hoher Sonnblick (3105 m) – és vissza
(Két túratárssal)
- VII. 31. Ködnitz völgyi Luckner Haus-tól (kb. 1900 m) – Stüdl Hütte (2870 m)
– Ködnitz gleccser – és vissza
(Két túratárssal)
- VIII. 1. Stüdl Hütte – Lockner Scharte (3240 m) – Stüdl Grat – Gross Glockner csúcs (3797 m) – Kleine Glockner – Adlersruhe (3454 m) – Ködnitz gleccser – Stüdl Hütte – Luckner Haus
(Két túratárssal)

DACHSTEIN

Katona László

- VIII. 4. Hallstatt (kb. 550 m) – Wiesberghaus (1894 m)
(Két túratárssal)
- VIII. 5. Wiesberghaus – Simonyhütte (kb. 2300 m) – Hallstatti gleccser – Hoher Dachstein (3004 m) – és vissza
(Két túratárssal)
- VIII. 8. Wiesberghaus – Barengasse – ÉNY-i pilléren át a Taubenkogel csúcsra (2390 m) – vissza jelzett úton a Wiesberghaus-hoz
(Egy túratárssal)

Vörös László
és 3 fő

- VIII. 4. Niederer Ochsenkogel
NO Wand 1008 sz. út (IV 2,5 óra)
- VIII. 8. Taubenkogel
Nordverschneidung 1087 sz. út (IV 3 óra)
- VIII. 9. Niederer Ochsenkogel
SO Wandriss 1010 sz. út (IV* 3 óra)

D o l o m i t o k

Juhász Árpád dr.

Juhász Erika

- VII. 30. Rifugio Aronzo (2320 m) – Rif. Lavaredo (2390 m) – Paternkofel nyereg (2457 m) – Rif. Locatelli (2438 m) – Rif. Aronzo (2320 m)
- VII. 31. Cinque Torri (2137 m) – Nuvolau csúcs (2575 m) – és vissza
- VIII. 1. Pordoi hágó (2242 m) – Sella, Piz Boe csúcs (3152 m) – és vissza
- VIII. 2. Rif. Pian Fiacconi (2700 m) – Marmolada, Punta di Penia csúcs (3342 m) – és vissza
(Alul gleccser, középen 1-2-es sziklamászás, felső szakasz hógerinc)

K a u k á z u s

Csanádi Sándor

- V. 13. Elbrusz két csúcsának keresztezése

Prijut 11-ből K-i csúcs egyedül, (5621 m) nyeregből, az MTSZ csoport többi tagjával mint vezető a Ny-i csúcsra (5642 m) és vissza a Prijut 11-be.

Gáborné Barakonyi Ágnes

túratársakkal

- V. 13. Prijut 11-ből Elbrusz K-i csúcs (5621 m) és vissza

Hoffmann György és

7 fő az FTSK-ból

2 fő a BAC-ból

- V. 3. Cseget csúcs (3403 m)
- V. 9. Prijut 11 – Elbrusz K-i csúcs (5621 m)
(Hoffmann és 1 fő)
Prijut 11 – Elbrusz Ny-i csúcs (5642 m)
(5 fő)
- V. 12. Kazbek, Meteorológiai állomás
- V. 13. Kazbek csúcs (5047 m)
(Hoffmann és 8 fő)
Ketten a csúcscról, a többiek 4800 méterről lesztek.

MFT Hegymászó—szakosztálya vándorgyűlése keretében

Halmos Péter (vez.)
Apró Imre
Győri Jenő
Halmos Péterné
Karlócai Miklós

Pfahler Péter
Pogácsás György
Szabó Gábor
Szabó Zoltán

VIII.21. Prijut 11 mh.-ből (4100 m) az éjjeli vihar és eső miatt csak reggel 8 órakor indulva — Elbrusz K-i csúcs (5621 m) — és vissza

Dura Lajos (vez.)
Dezsényi János dr.
Fekete Antal
Gerzselyi Tamás

Kovalik András
Kubassek Jánosné dr.
Szondy György

VIII.21. Kafe Aj felvonó állomás (2750 m) — Cseget csúcs (3404 m) — és négyen vissza a felvonóhoz. Dura Lajos, Gerzselyi Tamás és Kovalik András tovább a névtelen, és általuk a Magyar Földrajzi Társaságról elnevezett csúcsra, melynek magasságát műszerrel 3551 m-nek mérték. Felvonó nélkül vissza az Itkol szállóba (2000 m)

Dura Lajos (vez.)
Benke Magda
Győri Jenő
Hegedűs Mónika
Karlócai Miklós

Kisgyörgy Ádám
Megyeri István dr.
Pfahler Péter
Szabó Gábor

VIII.24. Kafe Aj felvonó állomás (2750 m) — Donguzorun hágó (3180 m) — és vissza

Dura Lajos (vez.)
Fekete Antal
Győri Jenő
Kubassek János dr.
Petres Pál

VIII.26. Itkol szálló (2000 m) — Juszengi völgy — Becso hágó (3650 m) — és vissza

P a m í r

Radnóti Sándor (vez.)

Bobály István

Vörösné Zsohovszky Piroska
és 7 fő

VII.9.—VIII.7.

Korzsenyevszkaja csúcs (7105 m)
(Bobály és 2 fő)

Csetürjoh csúcs (6400 m)
(Radnóti és 5 fő) Bobály és Vörösné kb. 6300 m-ig.

Petrovski csúcs (4800 m)
(Radnóti, Bobály és 5 fő)

XIX. Pártkongresszus csúcs felé Bobály és egy fő kb. 5300 m-ig.

Egyéb: Európában

CSEH ÓRIÁSHEGYSÉG (Krkonose)

Cenner Gyula dr.

Karlócai Jánosné dr.

- VII. 4. Harrachov — Mumlava vízesés — Vosecka bouda (1250 m) — Elba forrás — Pančavska louka — Krkonošová sniadane — U garazi — Harrachov (Tizenkét túratárssal)
- VII. 5. Harrachov — Čertova (1020 m) — Janova skala (függővasúttal) — Spolana — Ručičky — Chata Dvoračky — Harrachova jama — Pančavska louka — Mumlava vízesés — Harrachov (Hat túratárssal)
- VII. 6. Rokytnica — Hutský Vodopad — Chata Dvoračky — Ručičky — Ryzovista — Zlata vyhlídka — Rokytnica (Nyolc túratárssal)
- VII. 7. Spindlerov Mlýn — Medvedin (1235 m) függővasúttal — Koteini jama — Jilemnická bouda — Vrbatova bouda — Pančavska jama — Pančavska louka — Harrachov (Hat túratárssal)

ELBAI HOMOKKÖVEK

Babcsán Gábor
Szendrő Szabolcs

VI.15.-21. Bielatal

Haftenstein	Direkt Südostwand	VIII.a
Sonnenwendstein	Chinesenwand	VII.c
Spannagelturm	Südostwand	VII.b
Spannagelturm	Nordostwand	VII.c
Spannagelturm	Bruchholzkante	VII.b
Dachstein	Perryriss	VII.b
Grossvaterstuhl	Neuer Talweg	VIII.a
Herkuleswand	Neuer Talweg	VII.c
Hauptwiesenstein	Grosser Überhang	VIII.c

Rathener Gebiet

W. Feldkopf	Krümelkante	VIII.a
Lokomotiv	Nordwand	VIII.a
Höllenhund	Talweg	VIII.a
Höllenhund	Über die Hundense	VIII.c

Egyéb: Ázsiában

ULU DAG (Törökország)

Palla Gyula dr.

- VIII. Bursa városból az Ulu Dag-ra (2543 m) vezető úton 1650 m magasra – rossz idő miatt vissza
(Egyedül)

ARARÁT (Törökország)

Nagy Sándor dr.
és 6 fő

- VIII.15. Dogubayazitból gépkocsival Cavirme-be (2200 m), tovább gyalog. 2900 m magasságban táborozás.
- VIII.16. Gyalog tovább. Táborozás 4200 m-en.

VIII.17. Reggel 5 órakor indulás, 9 órakor az Ararát csúcsán (5165 m) álltunk. Cevirme-n keresztül vissza kb. 1800 m-re.

VIII.18. Tovább gyalog Dogubayazit-ba (kb. 1650 m) .

Első magyar megmászás I

ARAGAC (SZU. Örményország)

Nagy Sándor dr.
és 6 fő

VIII.12. Leninakan-ból busszal Artik-ba (kb. 2000 m), tovább gyalog kb. 3200 m-re, sátrazás

VIII.13. Tovább az Aragac nyugati csúcsára (4030 m) és vissza Artik-ba

INDIAI HIMALÁJA

Sára György
Bobály István
és 3 fő

Kőrösi Csoma Sándor születésének 200. évfordulója emlékére három hónapos utazás és túra az Ő nyomában. (magashegyi rész)

IV. 22. Szatledzs folyó völgye. Gyalog a Kanam kolostorhoz (3800 m) és vissza 16 km

V. 1. Sonamarg – Zoji-la (la hágót jelent) 3800 m 22 km

V. 7. Lamayuru – Indus folyó 18 km

V.10–11. Karu – Hemis – Gonpa – Karu 14 km

V.12–

VI.13. Karu – Darcha az utazás leghosszabb vándorlása, 280 km. Átkelés a Himalája főgerincén, Shingo-la 5100 m, valamint a következő hágókon: Kang-Maru-la 5200 m, Ruberung-la 4600 m, Chara-Chara-la 4900 m. Az egész útvonal 3500 m feletti volt. Meglátogattak két kolostort Zangla (3600 m) Phuktal (3800 m), ahol Kőrösi hosszabb ideig dolgozott. – A hegyi utaknál zömében vezetőt és málhásállatokat vettek igénybe, de volt olyan hely is, ahol magukra maradtak 280 km

összesen gyalog: 350 km

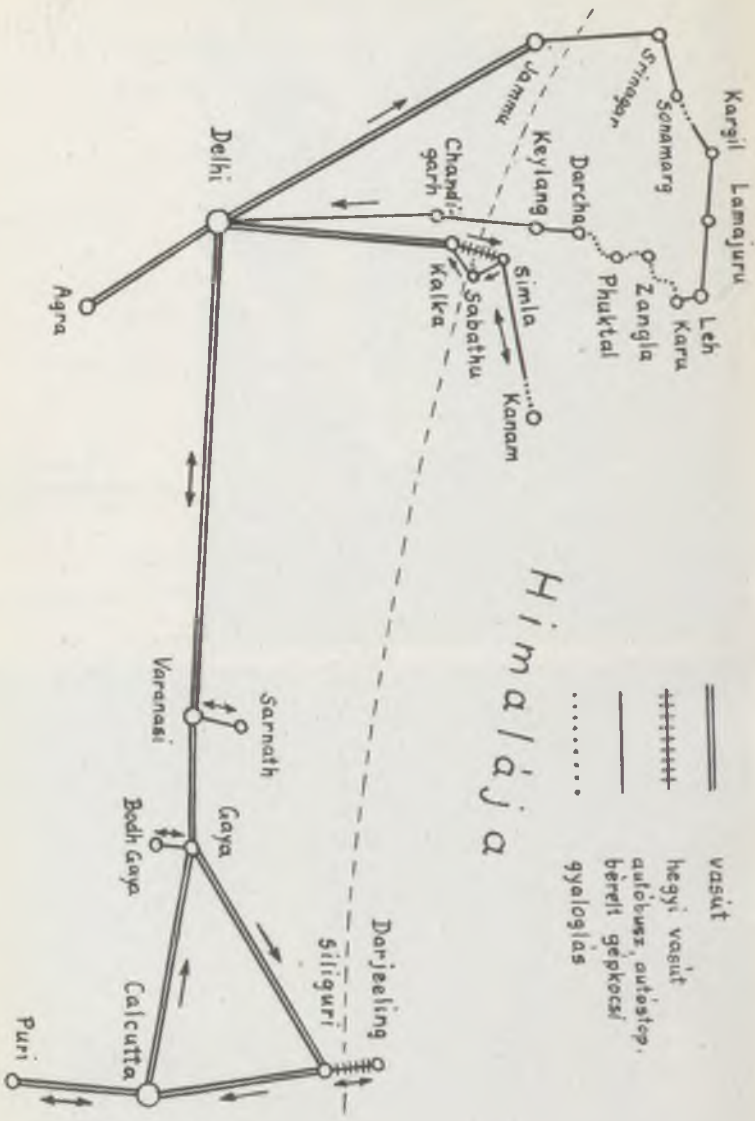

KÖRÖSI CSOMA SÁNDOR

Gy. Szabó Béla faragása

**A CSOMA SÍRNÁL; SÁRA GYÖRGY, SÁROSI ERVIN,
POGANY GYÖRGY, SAFRÁNY JÓZSEF, BOBÁLY ISTVÁN**

Himalaja

- ==== vasút
- ++++ hegyi vasút
- autóbusz, autóstóp, térrelt gépkocsi
- ..... gyaloglás

KOROSI CSOMA SANDOR EMLÉKTÚRA ÚTVONAL VÁZLATÁ (1984)

Egyéb: Afrikában

KILIMANDZSÁRÓ

Szabó László
és 3 fő

- VIII.25. Indulás a Heim gleccser lábától (4600 m) – bivak 5000 m-en egy jég-hasadékban
- VIII.26. Négy kötélhossz mászás után – a rossz idő miatt – sátrazás 5150 m-en egy sziklabordán
- VIII.27. Végig a jégen mászva bivak 5700 m-en egy sziklafelszökés alatti kis teraszon
- VIII.28. 12 órakor elértük a Déli Jégmező legmagasabb pontját, majd félórával később az Uhuru csúcsot (5896 m). A gleccser első magyar megmászása!

Mt. KENYA

Szabó László
és 1 fő

- IX. 14. Naro Moru-tól gépkocsival a Meteorológiai állomásig (3000 m). Innen gyalog az Ausztria mh-hoz (4790 m)
- IX. 15. Ausztria mh. – Point Lenana csúcs (4985 m) és vissza (könnyű mászás)

Egyéb: Amerikában

TETON HEGYSÉG
(Wyoming, USA)

Kiszely György
és 1 fő

- VII. 28. Jenny Lake (2000 m) – Hurricane Pass (3010 m) – Sunset Lake (2700 m) sátrazás
- VII. 29. Sunset Lake – Phelps Lake – Static Peak Divide (3100 m) – Taggart Lake – Jenny Lake
- VII. 30. Symmetry Spire keleti gerinc III. 2 ó

VII. 31. Jenny Lake – Grand Teton Low Sattle (3200 m) – sátrazás

VIII. 1. Grand Teton Petzod Ridge variáns V[†] 4 ó utána tovább
Upper Axum Ridge III. 2 ó a csúcsig (4200 m)

BANFF NEMZETI PARK
(Alberta, CANADA)

Kiszely György
és 1 fő

VIII. 8. Paradise Valley – Moraine Pass – Santhinel Valley – Moraine Lake

VIII.10. Sunwapta Pass (2035 m) – Mt. Athabasca NE gleccser normál út 3 ó
55 fok.hó – Mt. Athabasca csúcs (3491 m)

PURCELL HEGYSÉG
(Idaho, USA)

Kiszely György
és 1 fő

VIII.11. Bugaboos Lodge – Conrad Cain mh. (2010 m)

VIII.12. Conrad Cain mh. – Crescent gleccser – Bugaboos NE Pass – mászási
kísérlet Bugaboos Spire E Ridge, de rossz idő és villámlás miatt vissza

SIERRA NEVADA
(California, USA)

Kiszely György
és 4 fő

VIII.25. South Lake – Bishop Pass (3200 m) és vissza

VIII.29. Yosemite Valley Middle Cathedral East Buttres VII[†] 6 ó

VIII.30. El Capitan East Buttres VII[†] 8 ó

IX. 1. Lost Arrow Spire kéménye VI.AO 12 ó
bivak az útban

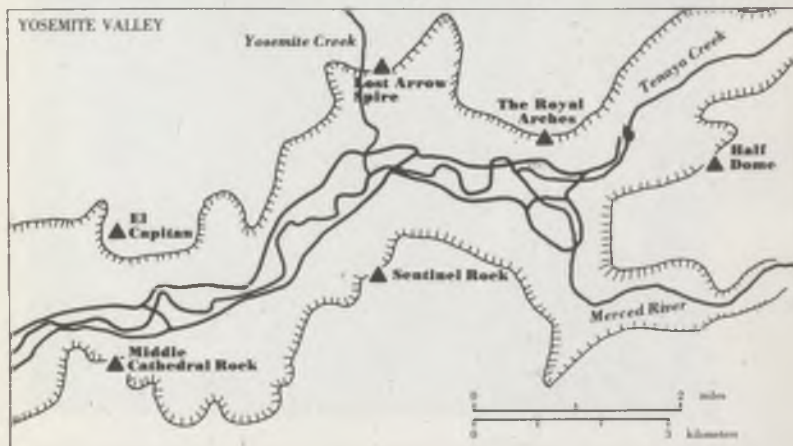
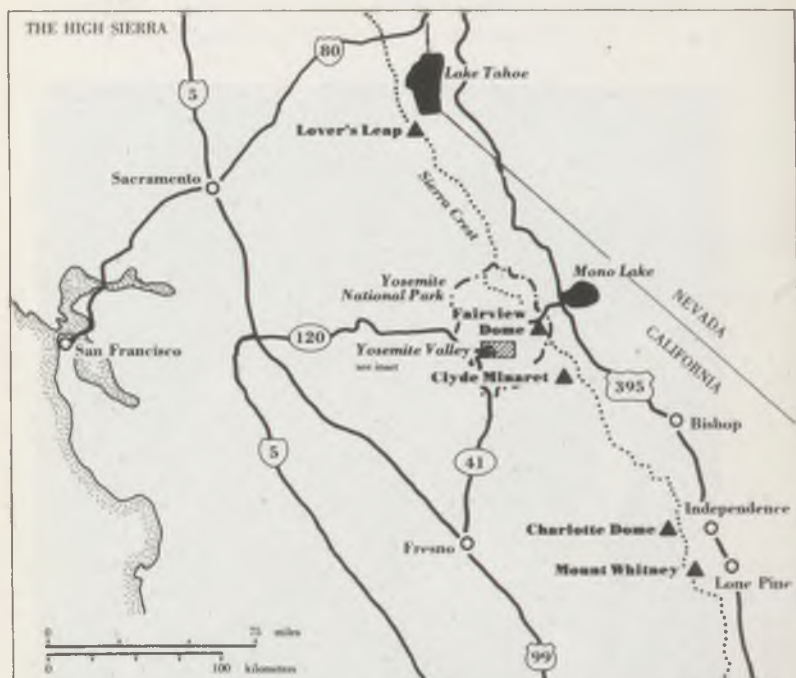
IX. 2. Az út befejezése, majd kötél-
híd kiépítés a fennsík eléré-
séhez

LOST ARROW SPIRE, YOSEMITE VÖLGY (USA)

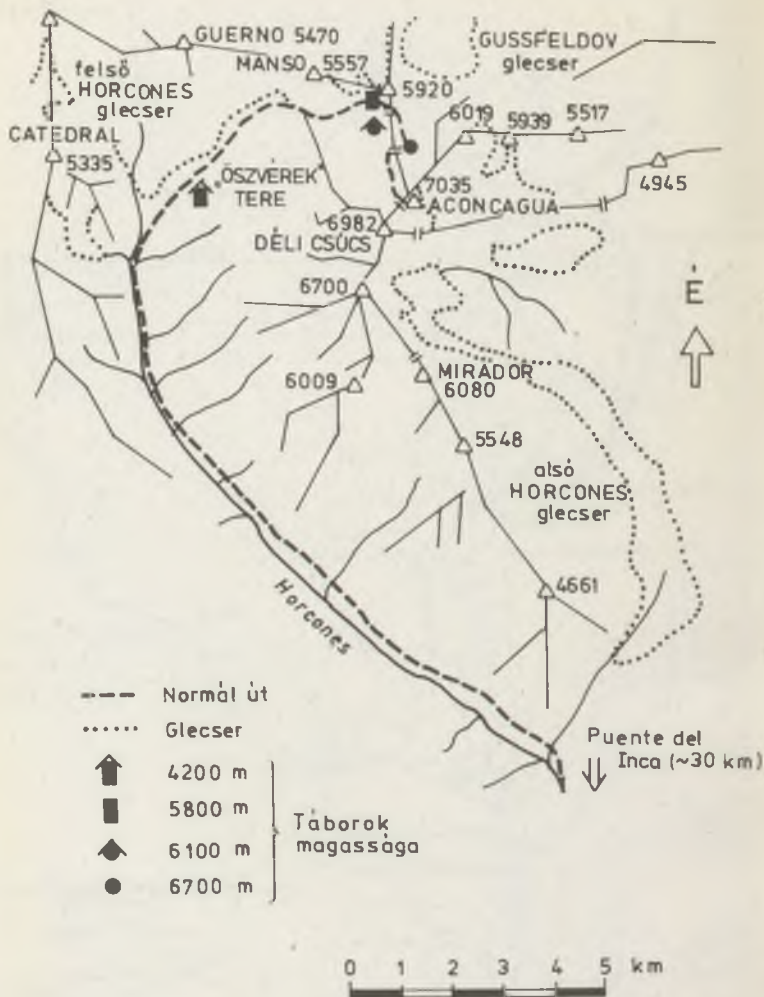
Kötélhídon át a sziklatúról a fennsíkra

YOSEMITE PARK

ANDOK TÚRA

AZ ACONCAGUA KÖRZETE

- IX. 4. Toulomne Meadows – Mariulomne Dome – és vissza
- IX. 7. Onion Valley – Kearsage Pass – és vissza
- IX. 8. Whitney Portai – Mt. Whitney (4418 m) – és vissza

NOPAH RANGE
(USA Nevada állam)

Pogácsás György
és 1 fő

- I. 28. Las Vegastól NY-ra 100 km-re a Sandy Valley környékén folytatott földtani térképezések során nyílt mód a Red Rock Canyon, Sun Spring pillér V 8 kötélhosszas útjának megmászására egy helyi alpinistával. Saját idő 3.5 óra, váltott vezetéssel.

A N D O K

Nagy Sándor dr.
és 1 fő

Bolíviában
1983.

- XII.29. Indulás 4300 m-ről az Illimani DK-i oldalában, a normál útvonalon – 4800 m-ig,
- XII.30. tovább 5400 m-ig.
- XII.31. a rossz idő és gyenge akklimatizáció miatt vissza 4300 m-ig.

Argentínában

- I. 7. A Chile-i határ közelében lévő Puente del Inca-tól (2700 m) észak felé kb. 3400 m-ig
- I. 8. Tovább a 4200 m-en lévő Plaza de Mulas állomásig.
- I. 9. Plaza de Mulas – Refugio Berlin (6100 m)
- I.10. Refugio Berlin – Refugio Independencia (6700 m)
- I.11. Refugio Independencia – Aconcagua csúcs (7035 m) – Refugio Independencia – Refugio Berlin
- I. 12. Refugio Berlin – Plaza de Mulas – és le 3400 m-re
- I.13. 3400 m-ről tovább Puente del Inca

Első magyar megmászás I

